Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 23 | Łódź, Czwartek, 26 stycznia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ״ח טבת תרצ״ג | № 23

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

סוחרים בעקומען נישט קיין מלוכה־הילף

זיינען פוילען איז ענטשטאנען! — ערקלערט דעפ. ראזמארין אין דער סיים־קאמיסיע — רעדענדיג וועגען דער קאטאסטראפאלער לאגע פונ׳ם האנדעל

שטארקע אטאקע געגען די קארטעלען

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאניש). היינט, אויף דער ווירטשאפטליכער דיסקוסיע איבער׳ן בודושעט פונ׳ם האנדעלס־ און אינדוסטריע־מיניסטעריום, האט גענומען א וואָרט דעפ. שטשיגיעלסקי (כאדע), וועלכער האט אויסמערקזאם געמאכט אויף דער נויטווענדיגקייט צו געבען מעהר הילף דער קליין־אינדוסטריע און דעם האנדווערק.

דעפ. סאנאיצא האט זיך געקלאגט אויף דער שווערער לאגע פון די קליינע לאנדווירטען, און דערנאך שארף קריטיקירט די טעטיגקייט פון די קארטעלען, אנווייזענדיג אויף זייערע נעגאטיווע רעזולטאטען.

געענדיגט האט ער זיין רעדע מיט׳ן אויסרוף:

— קארטעלען, דאס איז גזילה!

— דא רעדט איהר מיר הערען — האט ער געזאגט — וועגען די קאמפען אין אגראר־לענדער, אבער די קארטעלען גופא מעשטען נישט קיין אנדערע שפראך, ווי נאר אגראריערען דראנג!

דעפ. ראזמארין האט אויך שארף אנגעגריפען די פאליטיק פון די קארטעלען, אנווייזענדיג דערויף, אז אנשטאט דעם, וואס די קארטעלען דארפען שטרעבען צו דער פארבילליגונג פון דער פראדוקציע, העכערען זיי גאר די פרייזען, אויסנוצענדיג דעם קאנסומענט פאר׳ן גארגעל.

אלס עדות דערפון ס׳איז א נאענטע און אר־גאניזאציע פון פעזלט אין דעם ענין — קאן זיין, וואס בראש פון אנאינדוסטריע — איבערגענומען שטעהט א לאנדווירט, און מיט א סוחרישער אר־גאניזאציע פיהרט אן א מענש, וואס איז איינער פון די הויפט־פיגורען אין דער קארטעל־פאליטיק.

דעפ. לאנגער: — ראדזשיוויל און זשעליצקי.

דעפ. ראזמארין: — א געזעלשאפט, וואס דולדעט עס, שטייט אויף א נידעריגער מדרגה. דער ה׳ מיניסטער — דערקלערט דעפ. ראזמארין — האט געזאגט, אז שלעכטע קארטעלען בעשטראפט ער, אין גוטע אונטערשטיצט ער, אבער עס וואלט דאך בעסער געווען, יוען די געזעלשאפט אליין זאל אורטיילען, ווען די קארטעלע שטרייטען איבער די גרענעצען פונ׳ם דערלויבטען, און צו דעם איז נויטיג א קארטעל־געזעץ.

דעפ. ראזמארין האט זיך ווייטער געקלאגט, וואס דער האנדעל און האנדווערק האבען נאך לעת־עתה נישט בעקומען קיין שום מלוכה־אונטער־שטיצונג.

עס האבען נאך גערעדט דעפ. וואיטשעכאווסקי (בעבע), דעפ. ריימאנד (עדע), טעבינקא (בעבע), און טשערניכאווסקי (בעבע).

לסוף האט דער מיניסטער זארזשיצקי געגעבען ברייטע קאמענטארען וועגען די ענינים, וואס זענען בעריהרט געוואָרען אין לויף פון דער דיסקוסיע.

דער בודושעט פונ׳ם מיניסטעריום פאר אינדוסטריע און האנדעל איז אנגענומען געוואָרען.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעפ. ראזמארין האט אין זיין היינטיגער רעדע אנגעוויזען דערויף, אז ס׳איז נישט ריכטיג די בעהויפטונג פונ׳ם מיניסטער זארזשיצקי, אז דער קריזיס האלט ביי דער העכסטער שטופע, און אז פון איצט אן וועט שוין אנהויבען גיהן צום בעסערען.

מכוח די קארטעלען — האט ער נאך געזאגט — אז זיי האבען נישט געשטרעבט צו נידעריגער מאכען די אינדוסטריע, נאר צו מעהר ערגער.

אויב עטליכע קארטעלען האבען פארקלענערט די פרייזען, האבען זיי עס געטאן אויפ׳ן חשבון פונם קליינעם פראָדוצענט.

אין זיין אורטייל איז ער אויסגעטרעטען געגען צוואנגס־קארטעלען.

שפעטער האט דעפ. ראזמארין גערעדט וועגען דעם מצב פון האנדעל אין לאדז, און צ. א. געזאגט, אז ביז איצט האט מען געקוקט אויף די סוחרים, ווי אויף א שעדליכען עלעמענט, און אז זינט פוילען איז ענטשטאנען, האבען סוחרים נישט בעקומען קיין מלוכה־הילף. דאגעגען האבען זיי געמוזט אויסטראגען אלע לאסטען און שטייערן.

ער האט נאך געפאדערט ביים מיניסטער, וואס עס טוט די קאמיסיע, וואס איז בעשטימט געוואָרען ביים האנדעלס־מיניסטעריום וועלכע פערבעסערען די לאגע פון האנדעל, און צי וועלען די סוחרים קריגען קרעדיטען.

ער האט אויך געפאדערט וועגען דער רעגולירונג פון האנדעלס־ און פינאנץ־מיניסטעריום וועגען די שטייערן און צי דער אומזאץ־שטייער וועט ווערען רעפארמירט.

דעפ. ראזמארין האט דערזאגט דערצעהלט, אז אין גדיניע איז דא א דייטשע פירמע „רעגער“, וועלכע האט געקראגען דעם איינציגען מאנאפאל אויף צו וואשען און טריקענען פלומען, און מחמת דעם איז זינט דאן דער דאזיגער ארטיגער שייער געווארען מיט 50 פראצענט, און ארום 2000 מענשען האבען פארלוירען זייער פרנסה.

ער האט נאך גערעדט וועגען דער ביטערער לאגע פונ׳ם סוחרטום, וואס אין קאטאסטראפאל און דערביי אנגעוויזען, אז היי־יאהר זענען אויס־געקויפט געווארען מיט 35 פראצענט וועניגער פאטענטען.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין זיין ענטפער, האט דער האנדעלס־מיניסטער געזאגט וועגען דעם האנדעל מיט די סאוויעטען, און אנגעוויזען, אז די רעגירונג שטרעבט צו פארברייטערען די האנדעלס־בעציהונגען מיט די סאוויעטען, וואס זענען אבער נאך בעשווערט דורך דעם, וואס די סאוויעטען פערקויפען גאר פאר קאסע און אליין הייסען זיי זיך געבען גרויסע קרעדיטען....

זיי ליגען פאר ביי זיך צו קויפען: טאבאק, פיש און פוטער. אבער די ערשטע צוויי ארטיקלען בעדארפט נישט פוילען.

פוילען וואלט רעפלעקטירט אויף סאוויעטישען באוועל, אבער דעם דאזיגען ארטיקעל וועלען די סאוויעטען קאנען ליפערן ערשט אין 1935.

דער מיניסטער האט אויך דערקלערט, אז אין דער נאהענטסטער צייט וועט דערשיינען א פעראָרדענונג וועגען די קארטעלען.

אויגען־קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען־קראנקע (צוועק אפע־ראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישע פון 9—4 און פון 4 ביז 7 30 אוונט.

1091

פאר גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע

און לאמבארד־קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אלעקסאנדער פלאלקא, פיעטריקאווער 7

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארט־און לונגען־קראנקהייטען

ציגעל־גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 פריה. 3—4 און 8—9 אווענט.

נעבראכען פון יסורים און אין טיפען טרויער, שטעהען מיר געבויגען פאר׳ן פרישען קבר פון אונזער טייערן נישט־פערגעסליכען פארטיי־חבר

נ״ע דוד טענענבוים ז״ל

שלאף רוהיג ליבער חבר. דער קאמף פאר אונזער אידעע וועט ווייטער פארגע־זעצט ווערען ביז צו אונזערע ענדגילטיגען נצחון. גלייכצייטיג דריקען מיר אויס מיטגעפיהל דער פערייתום׳טער פאמיליע און גרויס בעדויערן, וואס מיר האבען זיך נישט בעטייליגט אין דער לויה צוליב כיבות נישט אינפארמירט פון אונז.

עבוד זיין אנדענק!

פערוואלטונג פון צענטער, ראד־פערקעהר־פערבאנד אין לאדז.

צו אונזערע ג׳ לעזער!

היינט — דער לעצטער טאג

פון אפגעבען די געזאמעלטע 20 קופאנעס פון אונזער

פרעמיען־קאנקורס

אויף 2 אומזיסטע רייזעס צו דער וועלט־מכביהדע קיין זאקאפאנע,

די קופאנעס קען מען אפגעבען אין אונזער אדמיניסטראציע ביז 6 א זייגער אוונט.

די ציהונג קומט פאר היינט אוונט אין דער אנוועזענהייט פון א פארשטעהער פון „מכבי“

מארגען, פרייטאג וועט זיין פערעפענטליכט די זוכה־בגורל.

די אדמיניסטראציע.

קאמיטעט פאר ווינטער־שפילען אין זאקאפאנע

זעלטענע געלעגענהייט! עקסקורסיע נאך זאקאפאנע פון 1. ביז 6. פעברואר 21.75 זל. לעצטער טאג פון איינשרייבונגען

אויספלוגען מיט פולער אויס־האלטונג און בחינם דיגען איינגאנג אויף אלע אימפרעזען פון 65 זל.

בעמערקונג: בילעטען אויף דער „מכביאדע“ צום פרייז פון 20 און 30 זל., גיט צרויס נאר דער „מכבי“־קאמיטעט צלע אינסטיטוציעס, וואס גאראנטירען איינגאנגס־בילעטען אויף די אימפרעזען, פיהרען בלויז צריין אין א טעות. איינשרייבונגען נעמט אן דער לאדזער קאמיטעט פאר די ווינטער־שפילען אין זאקאפאנע, אין Wagons-Lits-Cook, פיעטריקאווער 64.

צוריקגעצויגן די גרויסע ערד-קאנצעסיע

עמיר-אבדולאה האט עס געטאן צוליב'ן דרוק פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראפיש).

די אראבישע פרעסע פון עבר הירדן טיילט מיט, אז דער עמיר אבדולאה האט ערקלערט פאר פרעסע-פארשטייער, אז די ארץ-ישראל-רעגירונג איבט אויף איהם אויס א דרוק, צוריקצוציהען די קאנצעסיע מיט יודען, הגם ער פערזענליך האלט די טראנזאקציע פאר זעהר וויכטיג.

די ידיעה פון דער אראבישער פרעסע בעשטעטיגט זיך. נאך דעם ווי דער אמיר אבדולאה דאט בעזוכט דעם גרויס-מופטי, האט ער אפיציעל אנ'ערקלערונג, אז ער ציהט צוריק די טראנזאקציע.

די ידיעה האט ארויסגערופען גרויס פעטרויערונג אין גאנצען יודישען ישוב אין ארץ-ישראל.

„דער הערשער פון עבר-הירדן האט א פראקטישען חוש"

שרייבט „מאנטשעסטער גארדיאן"

לאנדאן (י. ט. א.) דער „מאנטשעסטער גארדיאן" שרייבט וועגען די לעצטע ידיעות פון עבר הירדן:

ווי עס שיינט, וועט אין קורצען נעהמען א סוף צו דער אונצופרידענקייט פון עבר הירדן פאר יודען, וואס איז שטענדיג בעטראכט געווארען אלס עולה דורך דער ציוניסטישער בעוועגונג. עס וועט דערצו נעהמען א סוף, אויב עס זאל ווירקליך דורכגעפיהרט ווערען די באדען-טראנזאקציע, וועגען וועלכער מען טיילט איצט מיט. עבר הירדן געפינט זיך, פונקט ווי א"י, אונטער דעם בריטישען מאנדאט. די ארטיקלען פון מאנדאט וועגען דער יודישער נאציאנאל-היים בעציהען זיך אבער נישט צו עבר הירדן, און מען האט תמיד געקוקט קרום אויף דער פערספעקטיווע, אז יודען זאלען קומען אויף דער דאזיגער טעריטאריע.

ווי עס ווערט אבער מיטגעטיילט, האט עמיר אבדולאה גופא געשלאסען אנ'אבמאך מיט א יודישער געזעלשאפט, וועלכער ער טרעט אפ אין פאכט 17.000 אקער ערד אויף יודישער קאלאניזאציע. עס הייסט, אז דער עמיר בעקומט יעהרליך 2000 פונט פאכט-צינז, און אז דער באדען וועט געבען בעשעפטיגונג אנ'ערך 3000 יודען. דער בעריכט, וואס האט זיך בעוויזען אין דאס רוב א"י-צייטונגען, האט ארויסגערופען פראטעסטען מצד די אראבישע נאציאנאליסטען, וועלכע ווילען איבערריידען דעם עמיר, אז ער זאל זיך צוריקציהען פון דער טראנזאקציע.

די עקאנאמישע בעדינגונגען פון עבר-הירדן זיינען אבער גאר ערנסטע, פערזיכערט „מאנטשעסטער גארדיאן". און זיין הערשער, וועלכער האט א פראקטישען חוש, האט אין זינען די פינאנסען פון זיין לאנד.

וועגען דער אלוועלטליכער ווירטשאפטס-קאנפערענץ

גענף, 25 (ספ. טעל.) אז די אלוועלטליכע ווירטשאפטס-קאנפערענץ, וואס וועט פארקומען אין לאנדאן, וועט זיך פערזאמלען אין חודש מאי. עס ווערט פארגעזעהן,

אלס רעזולטאט פון דער קאטאסטראפע מיט דעם דאמפער „אטלאנטיק"

לערנט מען אלע פראנצויזישע מאטראזן צו זיין פייערלעשער

אייראפא אין דער קלעם פון פראסט

פאריז - בערלין - מאדריד

די פראסט-כוואליע האט ארומגעכאפט גאנץ אייראפא.

אפילו אויף אין די לענדער, וואו „עז בלייבט די פאמעראנצען" זיינען געפאלען געדיכטע שנייען. אין דער שטארקער פראסט האט ארומגענומען די ערד.

פון דרום און מערב-אייראפא קומען אן ידיעות וועגען דער קאטאסטראפאלער שטראם פון פראסט.

פאריז, 25 (ספ. טעל.) אין משך פון די לעצטע 24 שעה איז די טעמפעראטור אין פאריז געפאלען אויף 16 גראד נידעריגער פון זערא.

דאס מעטעאראלאגישע ביורא זאגט אן א ווייטערדיג פאלען פון דער טעמפעראטור.

בערלין, 25 (ספ. טעל.) אין משך פון דער פאריגער נאכט איז די טעמפעראטור אין בערלין געפאלען אויף 20 גראד.

מאדריד, 25 (ספ. טעל.) די טעמפעראטור אין גאנץ שפאניען איז לעצטע'ס שטארק געפאלען. עס פאלען געדיכטע שנייען.

פאריז, 25 (ספ. טעל.) פון גאנצען לאנד קומען אן ידיעות וועגען פיל פאלען פון פערפרוירען ווערען אויף טויט.

קויהלען פאר ארבייטסלאזע אין אויבערשלעזיען

קאטאוויץ, 25 (טעל.) די קויהלען-אינדוסטריעלער פון אויבער-שלעזיען האבען געשאנקען 10,000 טאן קויהלען פאר די ארבייטסלאזע אין אויבערשלעזיען.

לאדזער נייעס

אויף שטייער-שטראפען

פאלען ארונטער דער לעצטער אמנעסטיע

אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין איז די טעג פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קאלאניאל-הענדלער. צווישען אנדערע פראגען האט דער פעראיינס-יוריסט אדוו. ענגלישער אויפגעקלעהרט, אז אונטער דער לעצטער אמנעסטיע פאלען אויך ארונטער די שטראפען (פון ארט. 98) פאר נישט בעזיצען א פאטענט, אדער פאר אויסקויפען א קלענערע קאטעגאריע פאטענט.

דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט ארויסגעגעבען אנ'אורטייל דעם 22 מערץ 1932 ל. ר. 1796/32 אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז אונטער דעם אוסטאוו פון 22/6 1928 פון דער אמנעסטיע (דז. אוסטאוו ר. פ. נר. 70 פאז. 641) פאלען אויך ארונטער שטייער-פערברעכענס. לויט דעם אורטייל דארפען אויך ארונטער-פאלען דער אמנעסטיע פערברעכערס פון ארט. 98 און אנדערע ארט. פון אוסטאוו פון מלוכה'ש (אומזאץ) אינדוסטריע-שטייער.

הגם דער אורטייל פון העכסטען געריכט בעטראגט זיך צו דער אמנעסטיע פון 1928 יאהר, איז דורך ענאלאגיע פון ארויסגעזאגטען יורידישען יסוד חל דער אורטייל אויך צו דער אמנעסטיע פון יאהר 1932.

בת שמונים - לחופה...

אויסערגעוועהנליכער פרא אדם איז געשטאלט פון א צוואנציג-יאהריגען בחור

(2) מאריאנגא שיוועק פון אלעקסאנ'ער איז א בת שמונים — יאהר אלט, ביז די 120...

און איז'ן איז זי שוין אנ'עלטער-באבע מיט אייניקלעך און אור-אייניקלעך זאלען לעבען און געזונד זיין.

אז זי איז שוין איצט בישט אזוי שיין און רייצענד, ווי די באטציקא, למשל, דאס איז א יודאי אויך פאר אלע פערשטענדליך...

הייבט געה, זיי א חכם און ווייס, וואס ביים היינטיגען קריזיס קאן זיך אלץ מאכען, און וואס עס קאן אלץ פאסירען אין משיח'ס צייטען!...

איהר ווילט וויסען, טא האט א מעשה:

גייט זי אזוי, די געפויגעלטע און געזראכטע אלטיטשקע, דעם 18. אויגוסט פ. י. מיט'ן לוטאר מירסקער שאזעי, און פרייכט, און בישט, און הוסט און סטענקעט...

און ווי זי גייט אזוי און פון די אויגען טרעהרט איהר, און מיט דעם מויל דושאמר'שעט זי — קומט איהר ענטקעגען אן פון כעליד דער 20-יאהריגער שיגעץ געראד ביים, און לייגט איהר פאר אוא מין ענין, וואס, אז מען זאל זיין מיט טויזענד קעפ, וועט ער א געפונדען מענשען גאר נישט קענען איינפאלען.

זאגט די אלטיטשקע — משוגע-מטורף, כי י'עולם חסרו"!.. דו שייגעץ איינער!... האסט שוין נישט געפונען פון ווער'ן אזא'חוזק'ן?...

זאגט געראד-לעבען: — ער, ער מיינט דאס ערנסט; און — סטראשענדיג זי, אז אויב זי וועט שטעלען א ווידער-שטאנד, וועט ער זי דערשיסען מיט א רעוואלווער, וואס ער האט אין טאש — פערשלעפט ער זי אין א ראוו און פערגוואלטיגט זי...

נעכטען איז דער הדרת-פנים, געראד ביים, געשנאנען פארן גערייכט, און גע'טענה'ט בזה הלשון:

— איך בין זיך מודה ומתוודה, אז איך דאס עס טאקע געטון, אבער איך בין זי נישט בער-פאלען, באר זי האט, פערקערט, בעצאהלט מיר 2 זל. — איך זאל עס אזוי טון...

סיי־ווי האט דאס גערייכט בעשלאסען, אז קיין קניפ אין בעקעל קומט איהם נישט דער פאר, און ער האט בעקומען אנ'עהאלבען יאהר צו זיצען.

ווי איינער זאגט: — אויב פרנסות, איז שוין גלייכער בעסער...

מארגענטוי זאל ווערען אמבאסאדאר

פון די פעראייניגטע שטאטען אין דייטשלאנד

בייסיגער קאמענטאר פון א פוילישער צייטונג צו דער ידיעה

דער קראקאוער „א. ק. צ." ווערט געוואויר, אז באלדעם ווי דער נייער אמעריקאנער פרעזידענט רוזוועלט וועט איבערנעהמען די מאכט, וועט אלס אמבאסאדאר פון די פעראייניגטע שטאטען אין דייטשלאנד בעשטימט ווערען דער בעקאנטער יודישער סענאטאר מארגענטוי, וועלכער געהערט צו דער דעמאקראטישער פארטיי. די ידיעה בעגלייט די צייטונג מיט פאלגענדען קאמענטאר:

„סענאטאר מארגענטוי, וועלכער איז שוין בשעתו געווען אמבאסאדאר פון די פעראייניגטע שטאטען אין קאנסטאנטינאפאל, איז בעקאנט אין פוילען פון זיין אונגעשיקטער מיסיע מיט וועלכער ער איז געקומען קיין פוילען אין יאהר 1918, כדי אונטער דעם איינפלוס פון דער פיינדליכער דייטשער אגיטאציע אין אמעריקע צו פארשען דעם פערנעהם פון די כלומרשטע יודען פערפאלגונגען אין פוילען. דער פאקט פון בעשטימען מארגענטויען, וועלכער איז א בעקאנטער יודישער כלל-טוער, אלס אמבאסאדאר פון די פעראייניגטע שטאטען אין דייטשלאנד גראד אין איצטיגען מאמענט, פערמאגט א בעזונדערע דאזע פיקאנטעריע.

ווייל מיר צווייפלען נישט, אז ה' מארגענטוי וועט אויף זיין פאסטען אין דייטשלאנד זיך קאנען פערנעהמען גענוי מיט אויספארשען דעם פערגעהם פון די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד און פון דער אנטיסעמיטישער העצע, וועלכע ווערט געפיהרט דורך די היטלער-אנהענגער. עס קאן אפילו פאסירען, אז אינפארמאציעס וועט ער דעם ענין וועט מארגענטוי קאנען שעפען דירעקט ביי די היטלער-ריסטישע מיניסטארען. יעדענפאלס וועט די נייע מיסיע פון ה' מארגענטוי אין דייטשלאנד איהם ערלויבען צו זאמלען בעדייטענד מעהר אינטערעסאנטען מאטעריאל, איידער זיין נישט געלונגענע מיסיע אין פוילען, פערשטעהט זיך, אויב דייטשלאנד וועט איהם וועלען האבען פאר אנ'אמבאסאדאר".

זעלבסטמארד פון א קאנסול

פראג, 25 (ספ. טעל.) היינט ביינאכט איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער פערטרעטער פון גענעראל-קאנסול פון די פעראייניגטע שטאטען קאנסול ריימאנד דעוויס.

געשעהן איז עס אינ'ם לוקסוס-האטעל „אלאראן".

דעוויס איז ארונטערגעשפרונגען פון 2-טען שטאק אין האל אריין, וואו ס'איז געווען זיין פרוי.

דער טויט איז געקומען אויפ'ן ארט.

די סיבה איז נישט בעוואוסט.

פראג, 25 (ספ. טעל.) נעכטען ארום 5 א זייגער האט דער קאנסול ריימאנד דעוויס געראט פערבעטען זיינע פריינד דיפלאמאטען אויף טיי.

די פערזאמעלטע געסט האבען פעמערקט זעהר פרעהליך, און דער קאנסול האט נישט ארויסגעוויזען קיין סימנים פון נערוועזיטעט.

אין א געוויסען מאמענט, האט ער איבערגעבעטען די געזעלשאפט, ארויף אויפ'ן צווייטען שטאק פון האטעל און ארונטערגעשפרונגען פון די טרעפען.

די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, אז ביי איהם איז צובראכען געווארען דער חוט-השדרה.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעשניצע זגערזשער 17 פון 11—2
אין כעלמיפון 8—9 פריה.

רומענישע „אייזערנע גווארדיע" דעמאנסטרירט אין יודישע גאסען

צוזאמענשטויס פון די גווארדיסטען מיט דער פאליציי

בוקארעשט, 25 (יט"א טעלעגראפיש). צוליב'ן באציאנאלען רומענישען יום־טוב, האבען גרעסערע גרופען פון דער „אייזערנע גוואַרדיע" איינגעארדנט א דעמאנסטראציע אין די יודישע גאסען. די פאליציי האט בישט דערלאזט צו קיין עקסצעסען. ביים קבר פון אומבעקאנטען זעלנער, איז געקומען צו א צוזאמענשטויס פון די דעמאנסטראנטען מיט דער פאליציי. 15 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

יאפאנער בויען קריגס־עראפלאנען

טאקיא, 25 (ספ. טעל.) לויט אפיציעלע דאטען זענען אין יאפאן אויסגעבויט געווארען פון באזונדערע סומעס — 63 קריגס־עראפלאנען.

קאנפערענץ וועגען די חובות

ניו־יארק, 25 (ספ. טעל.)

די אמעריקאנישע רעגירונג האט ארויסגעשיקט צו די רעגירונגען פון טשעכאסלאוואקיי, ליטע און לעטלאנד אן איינלאדונג אויף א קאנפערענץ מכוח די חובות.

פינלאנד האט, — טראץ דעם, וואס זי האט א ראטע פונ'ם חוב אויס'ן בעשטימטען טערמין, — נישט בעקומען לעת עתה קיין איינלאדונג, מחמת זי האט זיך נישט געווענדט צו די פעראייניגטע שטאטען וועגען בעטראכטען אויפסניי דעם ענין חובות.

דער קאמף פון הוגענבערג'ן מיט שלייכער'ן

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

אין קרייזען, וואס זענען נאהענט צו דער רעגירונג, פערזיכערט מען, אז דער קאנצלער שלייכער וועט ענטפערען אין רייכסטאג אויף די פארווארפען, וואס זענען איהם געמאכט געווארען מצד די דייטש־נאציאנאלע.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז די דייטש־נאציאנאלע בענוצען זיך געגען שלייכער'ן מיט דיזעלבע ארגומענטען וועגען „דראהענדער באלשעוויזאציע פון דארף", מיט וועלכע זיי האבען זיך בענוצט געגען ברינינג'ן.

ארעסטירט דעם סוחר אלפינסקי

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

עס איז ארעסטירט געווארען דער סוחר אלפינסקי, וועלכער איז ארויסגעטראטען געגען דעם פינאנץ מיניסטער מיט א בעשולדיגונג וועגען נעמען כאבאר פון הייזער־קארטעל.

ער איז ארעסטירט געווארען פאר'ן אנרעדען די עדות צו געבען פאלשע דערקלערונגען.

פ.פ.ס., פויערים, נ.פ.ר.

פערלאזען די סיים־קאמיסיע פאר אדמ'ניסטראציע־ענינים

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער סיים קאמיסיע פאר אדמיניסטראציע־ענינים, האבען די מיטגלידער פון די קלובען: פ.פ.ס., פויערים, נ.פ.ר. בעלייגט א בריים־מאטיווירטע דערקלערונג, אז מחמת דעם, וואס זיי קאנען נישט משפיע זיין אויף דער פערבעסערונג פון דעם אויסגעארבייטען זעלבסטפערוואלטונגס־געזעץ, זאגען זיי זיך אפ אנטיילצונעהמען אין די ווייטערדיגע ארבייטען פון דער קאמיסיע, און פערלאזען די זיצונג.

היינטיגע קאמוניסטישע קאנטר־דעמאנסטראציע אין בערלין

איז אדורך רוהיג

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

די היינטיגע קאמוניסטישע דעמאנסטראציע אין בערלין, וואס איז געווען אנ'ענטפער אויף דער זונטאג'דיגער מאניפעסטאציע פון די היטלעריסטען איז אדורך פולשטענדיג רוהיג.

פאר'ן ליבקנעכט־הויז האט זיך פערזאמעלט א גרויסער המון מענשען.

די דעפילאדע פון די מאסען האט פון באלקאן אויפגענומען דער קאמוניסטען־פיהרער, טעלמאן.

קריג צווישען פערו און קאלומביע (דרום־אמעריקא)

מיליטער־שילער פון קאלומביע לערנען זיך שיסן

דער פיהרער פון די פאשיסטען אין טשעכאסלאוואקיע

גען. גאידא, איז ארעסטירט געווארען פאר אנ'אנפאל פון די פאשיסטען אויף די קאזארמעס אין ברין.

דעפעשע פון לארד מעלטשעט

תל־אביב (י.ט.א) פערענדיגענדיג זיין גרויסע מכבי־רייזע, האט לארד מעלטשעט איבערגעשיקט דעם פרעזידענט פון וועלט־מכבי־פערבאנד דר. יאכים לעלעווער אין בערלין פאלגענדע דעפעשע:

„מיין ערשטע מכבי־טור האב איך פערענדיגט אין תל־אביב. איך בין בעגייסטערט פון די מכבי־לייסטונגען. איך בעגריס אייך צום אויפבוי פון דער דאזיגער גרויסארטיגער ארגאניזאציע און וועל מיט אייך און מיט דער עקזעקוטיווע ענערגיש ווייטער פיהרען דאס דאזיגע ווערק".

26 גראד פראסט אין ווארשא

ווארשא 25 (טעלעפאניש)

אין דער נאכט פון דינסטאג אויף מיטוואך האט די טעמפעראטור דערגרייכט ביז 26 גראד פראסט.

אויף דער סטאציע זענען די רעדער פון די וואגאנען צוגעפרירען צו די שינעס, אזוי אז מ'האט זיי געמוזט אפרייסען.

פערבאט פון עסטרייכישע פאליציי־מיטגלידער

צו געהערען צו דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי

וויען, (יט"א) דער וויענער פאליציי־פרעזידענט בראנדעל האט אנגעקינדיגט, אז פאליציי־לייט, אפיצירען און מאנשאפט, וואס וועלען געהערען צו דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי, וועלען בעשטיגט ווערען פון זייערע אמטען, מחמת קיין גליד פון די פאליציי־קערפער טאר נישט געהערען צו א פארטיי, וועלכע פראפאגירט און פעריבט געוואלט־מעשים געגען געזעצע בירגער.

א מאסען־מיטינג פון פאליציאנטען — היטלעריסטען איז אויפגעלעזט געווארען און די בעטייליגטע פון די אנטיילנעהמען זענען צוגעשטעלט געווארען דער העכערער פאליציי־מאכט.

גלייכצייטיג האט דער פאליציי־פרעזידענט געענטפערט אויף אנ'אנקלאגע פון די היטלעריסטען, וועלכע טענה'ן, אז דער פאליציי־פרעזידענט האלט צווישען דער פאליציי יודען, וואס ווערען גערופען די איגנטערעסען פון די אריער". אין זיין ערקלערונג שטעלט פעסט בראנדעל, אז עס זענען נישטא אזעלכע זאכען, ווי „יודישע פאליציי" און „ארישע פאליציי". יעדער פאליציי־מיטגליד גיט אפ א שבועה, אויסצופיהרען זייגע פליכטען לגבי דער מלוכה, אונאפהענגיג פון זיין גלויבען. זיין איינציגע אויפגאבע איז צו היטען די אָרדנונג און לאנד און אין אַרבעטלאכען די אויספיהרונג פון די געזעצן.

„1 פר. יודען פערגוואלדיגען 99 פר. דייטשען"

א נישט־געלונגענע שאנטאזש־אפערע געגען דעם דייטשען „צענטראל־פעראיין" —

דער שאנטאזשיסט בעשטראפט מיט דריי חדשים תפיסה

בערלין. (יט"א) מיט א געוויסער צייט צוריק האט דער יודישער „צענטראל־פעראיין" בעקומען א בריף פון א געוויסען סוחר געארג רונגע, וועלכער האט אין דעם בריף מיטגעטיילט, אז ער האט פון דער נאצ.־לייטונג אין האלב בעקומען אנ'אויפטראג צו ליווערן מעהרערע מיליאנען פאסט־מארקען פון דער אינפלאציע־צייט, אויף וועלכע עס זאל זיין צוגעדרוקט די אויפשריפט: „איין פראצענט יודען פערגוואלדיגט 99 פראצענט דייטשען". ווייטער האט רונגע געשריבען, אז ער איז גרייט צוריקצווייזען דעם אויפטראג פון די נאציאנאל־סאציאליסטען, אויב דער „צענטראל־פעראיין" וועט איהם ערמעגלען א גרעסערע סומע געלד, מינדעסטענס 28 טויזענד מארק. דער יוריס־קאנסולאנט פון „צענטראל־פעראיין" דאט אין דעם בריף איינגעזעהן א פערזוך פון שאנטאזש און געגען רונגע'ן איינגעטראגען א געריכטס־אנקלאגע.

די טעג איז רונגע געשטאנען פאר'ן געריכט אין בערלין. אין משך פון די פערהאנדלונגען האט זיך ארויסגעשטעלט פאלגענדער זאך־בעשטאנד:

רונגע האט ביי דער דייטשער פאסט־דירעקציע אפגעקויפט פאסט־מארקען, וואס זענען שוין ארויס פון געברויך, און גלייכצייטיג פאטענטירט דעם איינפאל צו לאזען די דאזיגע מארקען בעדרוקען מיט רעקלאמע־אויפשריפטען. דאן האט ער זיך צוגעווענדעט צו דער לייטונג פון דער היטלער־פארטיי אין האלע מיט'ן פארשלאג אפצודריקען אויף די 4 מיליאן פאסט־מארקען יודענהעצערישע אויפשריפטען. די האלעאישע לייטונג פון די נאציס האט איינגעפונען, אז דער איינפאל איז שיער נישט א גאניאלער און בעשטעלט פראבע־אפדרוקען. דער לאנדטאג־דעפוטאט הינקלער, וועלכער איז געווען אנגאזשירט אין דעם געשעפט, האט אלס עדות ערקלערט פאר'ן געריכט, אז ער וואלט די מארקען בעשטעלט, ווען ער וואלט געקענט מיט רונגע'ן מושווה ווערען וועגען פרייז. דערווייל האט זיך אבער געביטען די לייטונג פון די האלע'שע היטלעריסטען און די נייע לייטונג איז משמצות נישט אזוי נתפעל געווארען פון דעם איינפאל און דאס געשעפט שוין נישט געוואלט מאכען.

ערשט דעמאלס האט רונגע זיך געווענדעט צום צענטראל־פעראיין מיט דעם דערמאנטען בריף. זיין זין איז געווען קלאר: אדער דער צענטראל־פעראיין בעצאהלט די געפאדערטע סומע, אדער רונגע ליפערט די יודענהעצערישע פאסט־מארקען. היות דער ערשטער בריף זיינער איז געבליבען אהן אנ'ענטפער, האט רונגע געשריבען צום „צענטראל־פעראיין" א צווייט מאל און דאס מאל שוין געשריבען, אז ער האט בעשלאסען אויסצופירן די בעשטעלונג פון די נאצי און איז שוין בישט פעראינטערעסירט אין דער אפערטע, וואס ער האט געמאכט אין זיין ערשטען בריף צום צענטראל־פעראיין. דערביי האט דער שאנטאזשיסט אויסגערעכענט 14 יודענהעצערישע אויפשריפטען. וואס וועלען זיין געדרוקט אויף די כלומרשט בעשטעלטע פאסט־מארקען פון די היטלעריסטען.

דער פראקוראר האט געפאדערט פאר רונגע'ן 9 חדשים תפיסה. דאס געריכט האט איהם אנערקענט שולדיג אין בעגעהען א שאנטאזש־פרוב און פערמשפט צו דריי חדשים תפיסה.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2־טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס

ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־

שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדרענגט נאר

אין פראנט, II שטאק

לאדז, 26 יאנואר 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 26 יאנואר 1933

די קינפטיגע זעלבסטפערוואלטונג

דער נייער געזעץ־פראיעקט וועגן זעלבסט־פערוואלטונג ווערט איצט בעהאנדעלט אין דער אד־מיניסטראציע־קאמיסיע פון סיים און אויב עס וועט נישט געשעהען קיין ביין אויג, וועט דער פראיעקט אפשר שוין דאס מאל ערלעדיגט ווערן דורכ'ן סיים.

מיט'ן דאזיגען געזעץ־פראיעקט האט שוין פאר־סירט פערשידענעס. דער „רעגיר־קלוב" האט איהם שוין עטליכע מאל איבערגעארבייט און נאך אלץ איז מען מיט איהם נישט פארטיג. דער רעזשים פון דעם פראיעקט, דעם באוואוסטן עקלער'ס ערשט איצט, אז אויך דער דאזיגער פראיעקט איז נאך א צייטווייליגער, אז נאך נישט דער פראיעקט לעזט שוין דאס פראבלעם פון דער זעלבסטשטענדיגער וואלטונג אין פוילען, דאס נייע געזעץ איז בעשטימט בלויז אויף עטליכע יאהר און ערשט נאכדעם ווי די פראקטיק וועט בעווייזן זיינע פעהלערן, ערשט דאן מאלס וועט מען קענען אויסארבייטן א נייעם געזעץ־פראיעקט, וועלכער זאל זיין ענטשפרעכענד פאר דער פוילישער ווירקליכקייט.

די ערקלערונג איז זעהר אינטערעסאנט. נאך 14 יאהר פראקטיק פון דער זעלבסט־פערוואלטונג גרייט מען ערשט צו א נייעם פערמאנענטן פראיעקט. מען וועט זיך נאך עטליכע יאהר א שפיל געבען מיט די זעלבסטשטענדיגע וואלטונגען.

ווי זשע זעלען אויסזעהן די שטאטישע זעלבסטפערוואלטונגען אויפ'ן גרונד פון נייעם פראיעקט?

קודם כל ווערט בעדייטענד פערגרעסערט און פערשטארקט די ראל פון שטאט־פרעזידענט אדער בורמיסטרז. דער פרעזידענט וועט נישט מוזען, ווי פריהער, ארבייטן קאלעגיאל מיט'ן גאנצן מאגיסטראט, ער וועט קענען די גרעסטע און וויכ־טיגסטע ענינים עלעדיגען זעלבסטשטענדיג, אויף אייגענע אחריות.

דער שטאט־ראט ווערט ווייטגעהנד בעגרענצט ער וועט יא קענען בעשטימען שטאטישע שטייערן, וועט קענען קאנטראלירן די ווירטשאפט, ער וועט אבער שוין נישט האבען קיין דעה, וואס ער האט געהאט פריהער, אין די ענינים פון דער שטאטישער אדמיניסטראציע וועט ער זיך נישט קענען מישען. דער מאגיסטראט וועט כלפי חוץ רעפרעזענטירט ווער־רען אויסשליסליך דורכ'ן פרעזידענט.

דער פאר ווערט איינגעפיהרט א נייער טיפ פרעזידענט — א „פראפעסיאנעלער פרעזידענט", אויב דער שטאט־ראט ווערט געוועהלט אויף 5 יאהר, נישט ווי ביז איצט — אויף 3, וועט דער פרע־זידענט געוועהלט ווערן אויף 10 יאהר — ד. ה. אויף צוויי קאדענצן פון שטאט־ראט, ארבייטנ־דיג 10 יאהר בעקומט אזא פרעזידענט רעכט אויף עמעריטור.

אין די קלענערע שטעט קענען געוועהלט ווער־רען עהרען־פרעזידענטן, ווי ביז איצט. דערפאר אבער קען אויך דארט געוועהלט ווערן א „פראפעסיאנעלער פרעזידענט" אויב אזעלכעס פער־לאנגט דער שטאט־ראט אדער די זעלבסטפערוואל־טונגס־אפטיילונג ביי דער וואיעוואדשאפט, דאס דארף זיין אויך נייע א וויצע פרעזידענט אין די שטעט וועלכע צעהלען מעהר ווי 15000 איינוואוינער.

אלס פראפעסיאנעלער פרעזידענט קען גע־וועהלט ווערן אן איינוואוינער נישט דווקא פון דער זעלבער שטאט. אזא „פראפעסיאנאליסט" וועט מוזען בעזיצן בילדונג פון א מיטעל־שול און מינימום — 3 יאהר זעלבסטפערוואלטונגס־פראקטיק אדער פראקטיק פון א מלוכה־בעאמטען פון זע־קסטער קאטעגאריע. ביז איצט איז געווען גענוג בילדונג פון א פאָלקסשול, כדי צו קענען פערנעהמען יעדען אמט אין דער זעלבסטפערוואל־טונג. דערפאר האבען זיך די מחברים פון פראיעקט צוריקגעצויגען פון אויפטו, אז אזא איינער זאל ערשט מוזען געשטעלט ווערן פאר א ספעציעלן עקזאמען. 6 פון די גרעסטע שטעט אין פוילען בע־קומען רעכט אין די ראמען פון זייערע אייגענע סטאטוטען צו פערלאנגען פון זייערע פרעזידענטן נאך גרעסערע קוואליפיקאציע.

די שטאט־ראטען וועלען מעהר נישט וועהלען קיין פרעזעסן. דער שטאט־פרעזידענט וועט שוין פערנעהמען אויך דעם אמט פון שטאט־ראט־פרעזעס. בלויז דעמאלט, ווען דער שטאט־ראט וועט וועהלען א מאגיסטראט־מיטגליד, א רעוויזיאנס־קאמיסיע אדער וועט בעהאנדלען דעם בעריכט פון מאגיסטראט — וועט דעם פאר־זיץ איבערנעהמען א פארזיצענדער קעמען דער שטאט־ראט וועט אויסוועהלען.

דער שטאט־ראט וועט וועהלען א שטענדיגע רעוויזיאנס־קאמיסיע אויף צו קאנטראלירן די פינאנציעלע ווירטשאפט פון מאגיסטראט. די קאמיסיע וועט אויך קענען קאנטראלירן נישט בלויז די ריכטיגקייט, נאר אויך די צוועקמעסיגקייט פון די אויסגאבען. אלס מיטגלידער פון דער רעוויזיאנס־קאמיסיע קען מען וועהלען אויך נישט מיטגלידער פון שטאט־ראט. דער פארזיצענדער און וויצע־פאר־זיצענדער פון דער קאמיסיע מוזען אבער זיין ראטמענער.

די רעגירונג האט זיך צוריקגעצויגען אויך פון פראיעקט איינצופיהרן „פראפארציאנעלע וואה־לען" די לאוניקעס וועלען בלייבן ווי ביז איצט — געזעלשאפטליכע לאוניקעס.

עס איז נאך נישט קלאר וואס פאר א קוואלי־פיקאציע מען וועט פערלאנגען פון אזא לאוניק ווי ווייט עס וועט בעגרעניצט ווערן די רעכט פון א לאוניק, און לויט וואס פאר א יסודות מען וועט איהם וועהלען.

אז די וואהלען וועלען זיין אנדערע ווי ביז איצט, אז מען וועט זיך בעמיהען צו שאפן א א וואהל־פראצעדור, אז די מינדערהייטן זאלען נישט קענען בעקומען קיין פארשטעהערשאפט אין מאגי־סטראט — איז קלאר שוין בלויז פונ'ם רעאקציא־נערן פראיעקט פון דער וואהל־אורדינאציע צום שטאט־ראט

י. ג.

מ'רייסט א צאהן, און דער פאציענט זיצט און לאכט

העפליכקייט — דאס האט די פאלעסטינער אדמיניסטראציע פאר די יודען

אזוי שרייבט דער פאריזער ארגאן פון די רעוויזיאניסטען

פון ארץ־ישראל קומען אן דערפרייענדע ידיעות. אין לאנד איז נאך קיינמאל נישט געווען אזא גוטע ווירטשאפטליכע קאניונקטור ווי איצט. דאס האט ערשט בעשטעטיגט נחום סאקאלאוו אין דאס אין א צייט, ווען איבער אלע אנדערע לענ־דער בושעוועט דער ווירטשאפטליכער קריזיס. אין ערשט די טעג איז אנגעקומען א גאנץ סענסאציאנעלע ידיעה מיט דער אפעריטע פון די אראבער אין טראנס־יארדאניען צו קויפען ביי די יודען, וואס דאס עפנט גאנץ ברייטע מעגליכקייטען פאר א יודישע קאלא־ניזאציע. אבער די פאליטישע לאגע ווי זי איז געווען נישט גינסטיג פאר די יודען, אזוי איז זי געבליבען אויך ווייטער. די פאליטיק פון זעט הויך־קאמיסאר לגבי די יודען איז געבליבען נישט גע־ענדערט. אזוי קאנסטאטירט דאס פאריזער בלאט פון די רעוויזיאניסטען דער „ראזסוויעט".

די בעציהונג פון דער ענגלישער מאכט צו די יודען כאראקטעריזירט די צייטונג מיט א זעהר שארפזיניגען אנעקדאט. פאר דער רעוואלוציע אין רוסלאנד איז אין באקו געווען בעקאנט א ריידער און נישט קיין נארישער באפט־גרובען־בעזיצער, א טאטער. איינמאל האבען די ארבייטער פון זיינע אונטערנעהמונגען ארויסגעשטעלט איהם א רייהע פאדערונגען, גאנצע 36. די ערשטע פאדערונג איז געווען, אז די בעאמטע פון די אונטערנעהמונגען זאלען זיך העפליך בעגעהן מיט די ארבייטער. די איבעריגע האבען געשטאנען אנעקאמישע כאראק־טער: העכערע די לוינען, פערבעסערן די וואוי־נונגען א. א. וו. דער טאטער האט דורכגעלייענט די רשימה פון די פאדערונגען און האט געהייסען מיטטיילען די ארבייטער: די ערשטע פאדערונג מכוח העפליכקייט גיט ער נאך, אלע איבעריגע ווערען אפגעוואזט...

אזוי איז עס אויך מיט דער פאליטיק פון די הויך־קאמיסארען לגבי די יודען: העפליכקייט — וויפיל נאר מען וויל, אבער מעהר גארנישט.

דער נייער בריטישער הויך־קאמיסאר אין פא־לעסטינע האלט זיך, ביי זיין זעלבער טאקטיק, שרייבט דער „ראזסוויעט". ער האט פון ערשטען מאמענט אן געגעבען דעם ישוב העפליכע בעציהונג. נאך דער ברוטאלער אנטי־יודישער פאליטיק פון טשענסעלאר און פון „רייטער" ליוק, האט די דאזיגע הנהגה געהאט אזא בעדייטונג, אז אוואקאפ האט באלד געוואונען דעם צוטרוי פון יודישען פאלעסטינע. די טאקטיק פון העפליכער בעציהונג האט געטון דאס איהריגע. אין די פראגען, וואס בעטרעפען דעם עצם אינטערעסען פון דעם יודישען נאציאנאלער היים, האט ער אנגעהויבען אנצו־ווענדען דאס סיסטעם פון קליינע הנחות, צוגרייטענדיג גלייכצייטיג שמערצליכע אפעראציעס פאר'ן יודישען פאלעסטינע. די דאזיגע מעטאדע פון העפ־ליכען בעגעהען זיך און הנחות איז קליינקייטען דארף שפילען די ראלע פון יענעם „לאך־גאז", וועלכען א דענטיסט ווענדעט אן ביים ארויסרייסען א צאהן ביי א פאציענט.

אוואקאפ מאכט קאמפלימענטן די פארשטעער פון דער יודישער אגענץ, ער פאטראנירט דער אויס־שטעלונג אין תל־אביב, ער האט בעשיט מיט לאס־קעס די מכביסטען, וועלכע זענען זיך צונויפגע־פאהרען קיין פאלעסטינע, ער האט אמאל ערלויבט ארויסצולאזען אויפ'ן ברעג א יוד אן עמיגראנט, וועלכער איז פערהאלטען געווארען דורך די בעאמטע דערפאר, ווייל צו דער נויטיגער סומע פון 1000 פונט האט איהם צוגעפעהלט עטליכע שילינג (ער האט אויסגעגעבען אין וועג).

דער לאך־גאז" ווירקט. אונטער זיין ווירקונג בעמערקען פיל נישט, אז אייגענטליך איז אין פאלע־סטינע געבליבען אלעס אזוי ווי אין יעדער צייט, ווען עס האבען אפעירט דענטיסטען, וועלכע האבען ביים רייסען ציינער נישט אנגעווענדעט קיין נויטלען צו שטילען דעם ווייטאג. די רעכט פון נאציאנאל־פאנד ווערען ווייטער רעלעגט. דער טע־ראר פון די אראבער הערט נישט אויף. פונקט ווי פריהער ווערען געמאכט כלערליי שוועריגקייטען ביים ערווערבען לאנד דורך יודען. עס ווערט צו־געגרייט דאס איינפיהרען דעם איינקונפטס־שטייער, די שטאטישע זעלבסטפערוואלטונג. און זשע ערוע ערקלערט דער הויך־קאמיסאר, אז אין פאלעסטינע איז מעהר נישטא קיין פרייע מלוכה־ערד פאר קאלא־ניזאציע. אונטער דער ווירקונג פון „לאך־גאז" רייסט דער נייער דענטיסט א־ויס איין צאהן נאכ'ן אנדערען און דער פאציענט שמייכעלט און דאנקט. נאך מעהר, איצט איז שוין קלאר, אז אויף אזא אופן ווערט צוגעגרייט א נאך געפעהרליכערע אפע־ראציע — דער פארלאמענט.

צי וועט אויך אין דעם מאמענט פרעגט דער „ראזסוויעט", דער פאציענט זיך נישט אויסכאפען?

---

15 יאהר פון דער היסטארישער פאסירונג

ווי אזוי עס איז צוטריבען געווארן די אלרוסלענדישע גרינדונגס־פערזאמלונג

דראמאטישע מאמענטן אויף איהר ערשטער און לעצטער זיצונג

די טעג (דעם 18. יאנואר) איז געווארען 15 יאהר זינט ס'איז צוטריבען געווארן אין פעטערבורג, לויט'ן בעפעהל פון דער סאוויעטען־מאכט, די אלרוסלענדישע גרינדונגס־פערזאמלונג, וועלכע ס'האט נישט בעוויזען צונויפצורופען די צייטווייליגע רעגירונג און וועלכע איז זיך צונויפ־געקומען שוין נאכדעם, ווי די באלשעוויקעס האבען געהאט איבערגענומען די מאכט די רוסלענ־דישע קאנסטיטואנטע, אויף וועלכער עס האט גע־האפט און געווארט א גאנצער דור רוסישע ליבע־ראלען און סאציאליסטען, איז געקומען אויף דער וועלט, ווי א שפעט־געבוירען קינד און האט אויס־געלעבט בלויז איין זיצונג: לויט'ן בעשלוס פון דער סאוויעטען־מאכט איז זי צוטריבען געווארן דורכ'ן מאטראס זשעלעזניאק, וועלכער איז שפעטער אליין דערשאסען געווארן דורך די סאוויעטען פאר באנ־דיטיזם אין טשערניגאווער גובערניע.

צום 15 יאהרטאג פון דער געשעהעניש האט דער סעקרעטאר פון דער היסטארישער זיצונג, ווישניאק, ארויסגעלאזט א בוך אונטער'ן נאמען: „די אלרוסלענדישע גרינדונגס־פערזאמלונג". דאס בוך ענטהאלט א רייכען און אינטערעסאנטען מא־טעריאל פון דער רוסלענדישער מלוכה־דראמע. לויט ווישניאק'ן איז די זיצונג פארגעקומען ביי פאלגענדע אומשטענדען:

די פעטערבורגער גאס איז געווען שוין אינ־גאנצען בעהערשט דורך די באלשעוויקעס. ארום דעם טאורישען פאלאץ, וואו עס האט זיך פריהער געפונען די מלוכה־דומע און וואו איצט האט גע־זאלט פארקומען די ערשטע זיצונג פון דער קאנ־סטיטואנטע, איז דער גאנצער פלאץ געווען פער־נומען מיט הארמאטען, פולעמיאטען און פעלד־קיכען. די וואך האבען געהאלטען איבערגעגעבענע באלשעוויסטישע אפטיילונגען פון דער רויטער גווארדיע און פון מאטראסען, וועלכע זענען ספע־ציעל אראפגעבראכט געווארן פון העלסינגפארס און קראנשטאט. די קאמאנדע האט געפירט קאמיסאר דיבענקא, דעם פאלאץ גופא האט בעוואכט אן אפ־טיילונג מאטראסען אונטער דער אנפיהרונג פון מאטראס זשעלעזניאק.

די זיצונג האט זיך געזאלט עפענען 12 א זייגער בייטאג. אבער די באלשעוויקעס האבען זיך נישט געאיילט און ערשט ווען זיי האבען זיך אי־בערצייגט, אז די גאס איז פולשטענדיג אין זייער האנד, זענען זיי געקומען צו דער זיצונג.

4 א זייגער נאכמיטאג עפענט די זיצונג דער עלטסטער דעפוטאט שווצאוו. ווען שווצאוו בע־ווייזט זיך אויף דער טריבונע, ווערט א געוואל־דיגער ליארם, א גערשריי און א קלאפען מיט שטע־קענס אויף די בענק פון דער באלשעוויסטישער פראקציע. שווצאוו פרובט בערוהיגען דעם עולם מיט'ן גלאק פון פרעזידיום, אבער דער סעקרעטאר פון צענטראלען אויספיהרונגס־קאמיטעט פון די סאוויעטען, סווערדלאוו, רייסט ביי איהם ארויס דעם גלאק פון האנד און גיט איהם איבער סווערד־לאוו'ן (פארזיצענדער פון וציק פון דער רעגי־רונגס לאושע) אין דער לאושע זענען געזעסען די מיטגלידער פון דער ערשטער סאוויעטישער רעגי־רונג, דער ראט פון די פאלקס־קאמיסארען מיט לענינ'ען בראש, שיקט לענין א צעטעל צו דער באלשעוויסטישער פראקציע. און פונקט ווי לויט א בעפעהל שטעהען אלע אויף און זינגען דעם אינ־טערנאציאנאל. עס זינגען אויך די עס־ערען, ביי וועלכע עס דיריגירט זייער פיהרער טשערנאוו. דאן ווערט טשערנאוו אויסגעוועהלט אלס פארזיצער. ער פרובט האלטען א רעדע אין א בערוהיגענדען טאן. זיין רעדע ווערט איבערגעריסען דורך גע־שרייען און געלעכטערס.

רעדנער בייטען זיך אויף דער טריבונע. דער סאציאל־דעמאקראט צערעטעלי ווערט בעגע־גענט מיט געשרייען: פערעטער, תליון!

11 א זייגער ביינאכט האט די באלשעוויס־טישע פראקציע געפאדערט צו מאכען א הפסקה צו בעראטען זיך. לויט'ן פארשלאג פון לענינען האבען די באלשעוויקעס בעשלאסען איבערצולייע־נען א דעקלאראציע און צו פערלאזען די פער־זאמלונג. אויף איבערצולייענען די רעזאלוציע איז בעשטימט געווארן ראסקאלניקאוו. ער האט אי־בערגעלייענט די רעזאלוציע און איז אוועקגעגאנ־גען. די באלשעוויקעס זענען מעהר אין זאל נישט געקומען. אויף די סאלדאטען האט דאס אוועקגע־העז פון די באלשעוויקעס געמאכט א קאלאסאלען איינדרוק.

די קאנסטיטואנטע האט זיך גענומען צו געזעצגעבערישער ארבייט. עס איז בעשלאסען געווארן דורכצופיהרען דאס געזעץ וועגן ערד און לאנד.

די שפאנונג אין זאל איז געשטיגען מיט יעדער מינוט. נאכ'ן אוועקגעהן פון די באלשע־וויקעס האבען די סאלדאטען פון דער וואך גענו־מען ארויסווייזן זייער פיינדשאפט צו די איבערגע־בליבענע דעפוטאטען. אין די ווינקלען פון זאל זענען אוועקגעלעגט געווארן גראנאטען, קוילען און ביקסען. סאלדאטען האבען זיך געזאמעלט אין גרופען און הויך געשמועסט. סאלדאטען זענען געשפרונגען איבער די בארירען פון די לאזשעס די דעפוטאטען זענען געזעסען אהן בעוועגונג.

עס איז שוין געווען 4 א זייגער אינדער־פריה. מ'האט געהאלטען ביים אפשטימען דאס געזעץ וועגן ערד. אויף דער טריבונע איז ארויף אנ'אומבעקאנטער מאטראס. דאס איז געווען זשע־לעזניאק. ער איז צוגעגאנגען צום טאטעל פון פאר־זיצער, וועלכער איז געווען פערנומען מיט דער אפשטימונג. דער מאטראס האט געווארט א ביסעל און זעהענדיג, אז דער פארזיצער לייגט אויף איהם נישט קיין אכט, האט ער איהם א ריהר געטאן פאר'ן ארבעל און איהם מיטגעטיילט: לויט דעם בעפעהל פון קאמיסאר דיבענקא דארפען אלע אז־וועזענדע פערלאזען דעם זאל.

צווישען פארזיצער טשערנאוו און מאטראס זשעלעזניאק האט זיך אנגעהויבען א שטרייט. טשערנאוו האט ערקלערט, אז די דעפוטאטען ווע־לען זיך פונאנדערגעהען נאר סיידען, אז עס וועט אנגעווענדעט ווערען קראפט געגען זיי. דער מאטראס האט געפאדערט, אז די דעפוטאטען זאלען תיכף פערלאזען דעם זאל. דער פארזיצער האט דערווייל שנעל אפגעשטימט די ערשטע 10 פונקטען פון געזעץ וועגען ערד. די ווענדונג צו די פעראיי־ניגטע מלוכות, אז קיין ספעראטע אפמאכען זענען נישט דערלאזבאר, דער בעשלוס וועגען פעדערא־טיווען בוי פון דער רוסלענדישער דעמאקראטישער רעפובליק.

4 א זייגער מיט 40 מינוט אינדערפריה איז די ערשטע און די לעצטע זיצונג פון דער אלרוס־לענדישער גרינדונגס־פערזאמלונג געשלאסען גע־ווארען. לויט די ערינערונגען פון דיבענקא'ן האט לענין געגעבען א בעפעהל נישט אנצווענדען קיין געוואלד צו די מיטגלידער פון דער גרינדונגס־פערזאמלונג און צו לאזען אלע פריי ארויסגעהען פון טאורישען פאלאץ. ביים אפנעהמען דעם פאל־טען אין דער גארדעראבע האט עמיצער פון די סאלדאטען אויסגעשריען אויפ'ן אדרעס פון טשער־נאוו'ן: „מיט דעם וואלט נים געווען צו געבען מיט א באגנעט אין דער זייט!"

8819 עולים, דערין 892 קאפיטאליסטען

זיך בעזעצט אין א"י אין 1932

ירושלים (י.ט.א.) לויט אפיציעלע ציפע־רען, וואס זענען פערעפענטליכט געווארען דורך דער יודישער אגענץ, האבען זיך אין 1932 אין א"י בעזעצט 8819 עולים, דערין 3339 פערזאן, וואס זענען געקומען קיין א"י אלס טוריסטען און וועלכע האבען שפעטער פון דער א"י־רעגירונג בע־קומען די ערלויבניש צו פערבלייבען אין לאנד בקביעות. פון דער קאטעגאריע „קאפיטאליסטען" האבען זיך אין 1932 בעזעצט אין א"י 892 מאן דערין 491 אמעריקאנער בירגער.

פאַמיליען־לעבען ווערט אונטערגעראָבן איז צוויי דורות

מערקווירדיגע מיינונגען פון אַן ענגלישען פילאָזאָף וועגען פאַמיליען־לעבען!

אין פופציג יאָהר אַרום וועט אין איראָפּע דאָס נישט בלייבען קיין סימן פון היינטיגען פאַמיליען־לעבען, אין אַמעריקע וועט די פאַמיליע זיך האַלטען לענגער, אָבער אויך דאָרט וועט זי אויסזעהען אַ סך אַנדערש ווי איצט, דאָס איז דער תמצית פון דעם געדאַנק, וואָס דער בערימטער ענגלישער פילאָזאָף בערטראַנד ראַסעל האָט אויסגעדריקט.

דאָס פאַמיליען־לעבען — מיינט בערטראַנד ראַסעל — האָט אין אַ געשוואַכט ווען ער פאַר די לעצטע הונדערט און פופציג יאָהר, פערהאָן מען שוין, וואָס זעהען צופרידע מיט די ענדערונגען וואָס קומען־פאָר אין דער פאַמיליע. פערהאָן אָבער אַנדערע, וואָס זעהען אין דעם אומצופרידען מיט דער דאָזיגער דערשיינונג, אָבער ווי ראַסעל מיינט, וואָלטע אַפילו די גרעסטע רעאַקציאָנערען נישט געוואָלט זיך אומקעהרען צו דעם סאָרט פאַמיליען־לעבען ווי עס האָט עקזיסטירט פריהער.

אַזוי, למשל, איז ביז מיט אַ הונדערט און פופציג יאָהר צוריק געווען אין איראָפּע אַ מנהג, אַז ווען אַ זוהן האָט חתונה געהאַט איז ער געבליבען וואוינען ביי זיינע עלטערען מיט זיין ווייב, און ווען עס זענען געקומען קינדער, זענען זיי אויך אויפגעוואַקסען אין דעמזעלבען הויז. פערשטייט זיך, אַז ווען אַ זוהן איז געבליבען וואוינען ביי זיין פאָטער איז ער אויך געבליבען אונטערטעניג צו איהם, און זיין פרוי איז געווען אונטערוואָרפען די קאַפּריזען פון אַ שוויגער. די אַלטע זיטען, וואָס זענען ביז אויף היינטיגען טאָג געגאַנגען אויפ׳ן חשבון פון דער „פרייער" שוויגער שטאַמען נאָך פון דעמאָלט, ווען מען האָט זיך אפשר אויך געקריצט איבער דער שוויגער, דאָס איז אָבער געווען אַ לאַכען מיט יאַשטשערקעס.

היינט צו טאָג וואָלט באַטירליך קיינער נישט געוואָלט פיהרען אַזאַ מין לעבען.

איינע פון די וויכטיגסטע סיבות וואָס גראָבען אונטער דאָס פאַמיליען־לעבען איז דאָס וואָס די היינטיגע פרוי וויל זיין אַבסאָלוט גלייך מיטן מאַן, די היינטיגע פרוי, וואָס קאָן פאַר זיך אַליין פערדינען אויף פרנסה, איז שוין נישט אַזוי אונטערוואָרפען איהר מאַן, ווי דאָס איז געווען דער פאַל מיט די פרויען פון אַמאָל. ווען אַ פרוי איז דעם גאַנצען טאָג פערנומען ביי איהר בעשעפטיגונג, מוז זי באַטירליך איבערלאָזען די אויפפאַסונג אויף איהרע קינדער פאַר אַנדערע. דאָס אַליין פיהרט שוין דערצו אַז זי זאָל נישט קאָנצענטרירען איהרע אינטערעסען אויף איהר היים ווי אַמאָליגע פרויען פלעגען עס טון.

5 די פאַמיליע האָט זיך פערצייטענס געהאַלטען גאַנץ צום גרעסטען טייל דערפאַר, ווייל מען האָט געוואוינט אין קליינע אָרטשאַפטען, וואו מען איז געווען אויסגעזעצט צו די אויגען פון שכנים, פאַר וועלכע מען האָט זיך געשעהמט. וואָס ווייטער מען איז פון די אויגען פון די שכנים און בעקאַנטע, אַלץ מעהר ערלויבט מען זיך. און וואָס מעהר מען ערלויבט זיך, אַלץ מעהר שוואַכט עס אָפּ די פאַמיליע.

אויך דאָס וואָס די אמונה איז היינט צו טאָג נישט אַזוי שטאַרק ווי אַמאָל העלפט דערצו, אַז דאָס פאַמיליען־לעבען זאָל מעהר נישט זיין דאָס וואָס עס איז געווען מיט אַ הונדערט יאָהר צוריק, למשל, האָבען די מעהרסטע פרויען געגלויבט, אַז אַלע הייראַטען ווערען געשלאָסען אין הימעל; און בעגעהט מען אַ זינד קעגען דער הייראַט, ווערט מען דערפאַר פערפאַלען אין גהינום, דאָס האָט די מעהרסטע פרויען אָפּגעהאַלטען פון זייטיגע ליבעס און ממילא אויך פערשטאַרקט די פאַמיליע. היינט צו טאָג ווערט דאָס לעבען שוין ווייניג רעגולירט פון גלויבען.

עקאָנאָמישע סיבות וועלען פיהרען דערצו, אַז די ערציהונג פון קינדער זאָל מיט דער צייט אַריבערגעהן פון די הענד פון די עלטערען און איבערגעגעבען ווערען צו דער געזעלשאַפט, בעזונדערס וועט דאָס זיין אין די אָרימע געגענדען, די גאַנצקייט פון דער פאַמיליע האָט זיך הויפּטזעכליך געהאַלטען אויף דעם וואָס די עלטערען האָבען געדאַרפט אויפפאַסען אויף די קינדער, ווען דאָס וועט פון די עלטערען צוגענומען ווערען, וועט ממילא די פאַמיליע־אינסטיטוציע אָפּגעשוואַכט ווערען. די מוטער וועט נאָך אפשר שפּילען אַ וויכטיגע ראָלע אין לעבען פון איהרע קינדער. אָבער די ראָלע פון פאָטער וועט מיט דער צייט אינגאַנצען אָפּגעשאַפט ווערען. דער פאָטער איז אין דער פאַמיליע ביז איצט געווען אַלמעכטיג נאָר דערפאַר, ווייל ער איז געווען דער איינציגער שפּייזער ביז די קינדער זענען אויפגעוואַקסען און האָבען זיך אַליין געקאָנט ערנעהרען. איצט אָבער ווערט אַלץ מעהר און מעהר אין דער מאָדע, אַז די פרוי זאָל בלייבען עקאָנאָמיש אומאָפּהענגיג אַפילו נאָך דער חתונה, בעזונדערס איז דאָס דער פאַל צווישען די אָרימערע קלאַסען. אָט דער פאַקט, וואָס די געזעלשאַפט נעהמט אויף זיך אַלץ מעהר די פליכט צו שפּייזען די קינדער פון די אָרימערע מוז פיהרען דערצו, אַז די אויטאָריטעט פון דעם פאָטער זאָל אָפּגעשוואַכט ווערען און זאָל מיט דער צייט אינגאַנצען פערשווינדען.

מען קאָן נישט זאָגען, ווי ווייט די דאָזיגע טענדענץ וועט געהן, פונקט ווי מען קאָן בכלל נישט פאָראויסזאָגען, וואָס פאַר עקאָנאָמישע ענדערונגען די צוקונפט וועט אונז ברענגען. אָבער ראַסעל מיינט, אַז די ענדערונגען וואָס ער האָט דאָ אָנגעצייכענט וועלען זיכער פאָרקומען אין איראָפּע און אין די פעראייניגטע שטאַטען.

„דאָס אַלץ, וואָס איך האָב דאָ געזאָגט, פערענדיגט ראַסעל, איז נישט דאָס, וואָס איך ווינש עס זאָל זיין, נאָר דאָס, וואָס איך דערוואַרט, אַז עס וועט קומען, איך בין שוין אַריבער זעכציג יאָהר עלטער, ווען איך האָב געמיינט אַז מיר קאָנען מאַכען די וועלט זאָל זיך ענטוויקלען אַזוי ווי אונז ווילט זיך.

פערפלייצונג אין שאַרלאָטענבורג (בערלין)

צוליב אַ געפּלאַצטער רעהר פון דער וואַסער־לייטונג אַ דאַנק די גרויסע פּרעסט

די אָפּשטעלונג פון יודישע פילאָזאָפען־פעראיין אין לעמבערג

דער יודישער פילאָזאָפען־פעראיין אויף דער לעמבערגער אוניווערזיטעט איז אָפּגעשטעלט געוואָרען אויף זעקס חדשים אין זיין טעטיגקייט דורך דעם סענאַט פון דער לעמבערגער אוניווערזיטעט. קודם־כל האָט דער רעקטאָר אָפּגעשטעלט די טעטיגקייט פון דער פעראיינס־פערוואַלטונג און איצט האָט דער פלענום פונ׳ם סענאַט פעסטגעשטעלט די דאָזיגע רעפּרעסיעס און אָפּגעשטעלט דעם גאַנצען פעראיין אין זיין טעטיגקייט.

געשעהען איז דאָס צוליב דעם, וואָס די פערוואַלטונג פונ׳ם לעמבערגער פילאָזאָפען־פעראיין האָט געוואַגט אָנצורופען ביים ריכטיגען נאָמען די לעצטע אוניווערזיטעט־עקסצעסען און די בעציהונג פון דער אוניווערזיטעט־מאַכט צו זיי. דערפאַר זענען אָנגעווענדעט געוואָרען רעפּרעסיעס געגען דעם לעמבערגער פילאָזאָפען־פעראיין און צוליב דעם האָט מען אויך פעראָרדנט אַ דיסציפּלינאַר־אונטערזוכונג געגען די אָנפיהרער פונ׳ם פעראיין.

אויב אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע עקסצעסען איז די יודיש־אַקאַדעמישע יוגענט נישט תמיד געשטאַנען אויף דער הויך פון איהר אויפגאַבע און נישט תמיד האָט מען זי געזעהען דאָרט, ווי מען האָט זי בשעת די דאָזיגע בלוטיגע טעג געדאַרפט זעהען, טאָ מוז געזאָגט ווערען, אַז דער לעמבערגער יודישער פילאָזאָפען־פעראיין האָט דורך זיין דרייסטער האַלטונג געראַטעוועט דעם כבוד פון די לעמבערגער יודישע אַקאַדעמיקער און בעוויזען, אַז נאָך איז פערהאַן אַ יודישע יוגענט, וואָס איז גרייט צו שטיין אויף דער וואַך פון איהרע רעכט. אין דעם דאָזיגען קאַמף דאַרף די לעמבערגער יודיש־אַקאַדעמישע יוגענט האָבען דאָס געפיהל, אַז הינטער איהר שטייט די גאַנצע יודישע געזעלשאַפט.

דער קאַמף אויף דער לעמבערגער אוניווערזיטעט איז בלויז אַ קליינער אָפּשניט פון דעם גרויסען קאַמף־פראָנט פאַר דער נאַציאָנאַלער, סאָציאַלער און בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג פונ׳ם יודישען פאָלק אין פוילען. דער דאָזיגער קאַמף קאָן נאָר דעמאָלט זיין דערפאָלגרייך, ווען ער וועט געפיהרט ווערען מיט עקשנות. אָהן פשרות און אין פוילען בעוואוסטזיין פון אונזער רעכט אויף לעבען, אַרבייט, לערנען און נאַציאָנאַלער עקזיסטענץ. די יודישע יוגענט דאַרף זיין די פּיאָנערען אין דעם דאָזיגען קאַמף, וואָס קאָ זאָבער נאָר דעמאָלט געלונגען, ווען ער וועט געפיהרט ווערען דורך דער גאַנצער יודישער געזעלשאַפט. (פ. ו.)

וואָס דאָס יודישע טעאַטער

וואָלט געקאָנט זיין פאַר אונזער יוגענד

אין ניו־יאָרקער „טאָג" האָט ש. ניגער אָפּגעדרוקט אַ גרעסערען מאמר וועגען אַ יודישען קינדער־טעאַטער. מיר ברענגען דאָ איניגע אויסצוגען פון דאָזיגען וויכטיגען אַרטיקעל, וואָס דאַרף דאָ ביי אונז אויך זיין אַקטועל.

ה׳ ש. ניגער שרייבט:

דער קינדערשער עולם איז דאָך דער אמת׳ער טעאַטער־עולם! ווער נאָך פערשטעהט זיך אַזוי גוט אויף שפּיל ווי אָט די, וואָס וואָלטען זייער גאַנץ לעבען אָפּגעשפּילט, מען זאָל זיי נאָר לאָזען! ווער נאָך קאָן אַזוי נאַאיוו און אַזוי ערנסט זיין די גענ׳סטן טעאַטער! ווער נאָך איז אַזוי ווילי, אַזוי גרייט, אַזוי „שטענדיג גרייט", ווי זיי זענען, מיטצושפּילען מיט די אַקטיאָרען און מיטצופיהלען מיט זיי!

מיר האָבען געדאַרפט אויסניצען אָט די, אַזוי צו זאָגען, נאַטירליכע טעאַטראַלישקייט פון קינדער און מאַכען פון איהר אַ אינסטרומענט פון דערציהונג; אַ אינסטרומענט, וועלכער וואָלט אונז געגעבען די גרעסטע מעגליכקייט אויסצושפּילען פאַר יונגען דור די ניגונים וועלכע מיר מאַטערען זיך אַריינצוזינגען אין זיין נשמה מיט אַנדערע, נישט אַזעלכע גוטע מיטלען. מיר וואָלטען דאָך געקאָנט דערגרייכען דורך טעאַטער־שפּיל, איבשליסטנדיג, פערשטעהט זיך, אויך קינאָ־בילדער, שטומע און רעדענדיגע, אויך ראַדיאָ, — דאָס, וואָס מיר קאָנען נישט דערגרייכען דורך דער יודישער שול. מיר וואָלטען געקאָנט לאָזען אָפּשפּילען זיך פאַר די קינדער דאָס, וואָס מיר ווילען, אַז זיי זאָלען וויסען; וואָס וואָס מיר ווילען אַז זיי זאָל ליב זיין — אַלץ דאָס, וואָס איז שעהן און ווערטפול אין אונזער ווירקליכקייט, אין אונזער געשיכטע, אין אונזערע חלומות פון דער צוקונפט, דאָס וואָלט טיפער אַריינגעדרונגען אין זייערע נשמות דאָס וואָלט אין זיי איבערגעלאָזען מעהר דויערנדיגע שפּורען ווי אונזערע כרעסטאָמאַטיעס, אונזערע טרוקענע געשפּרעכען און אונזער גאַנצער קנעלען מיט זיי אין שול און אין דער היים.

אַ שעהן ליד, געהערט און געזונגען אין דער פייערליכער אַטמאָספערע פון אַ ספּעקטאַקל; אַ לעבעדיגע העראָאישע געשטאַלט אויף דער ביהנע, אַ וויכטיגער היסטאָרישער עפּיזאָד דראַמאַטיזירט; אַ ליטעראַריש קונסטווערק אינסצעניזירט, מוט, ענטוזיאַזם, קאַמף פאַר מענשליכקייט, פאַר פרייהייט, פאַר גערעכטיגקייט געוויזען דורך לעבעדיגע מענשען, פערקערפערט: יום־טובים אַנגערירט, שעהנע ערגאַנזונגען אָדער ליכטיגע אידעאַלען רעאַליזירט — אויפ׳ן גאַנצען לעבען וואָלט עס געבליבען אין זכרון און אין דער פאַנטאַזיע פון דעם אויסוואַקסענדיגען דור.

די לעהרער ווייסען עס, און איבערהויפּט ווייסען עס די אינטוויכטיגסטען שול־לעבען כאַראַקטערישע טעאַטער־שפּיל אַ היבשען אָרט. אָבער ערשטענס, האָט יעדע שול צו ווייניג מיטלען און אַ צו קליינעם עולם, בעז אין טעאַטער איז — וואָס מעהר עולם, אַלץ גרעסער די שמחה. צווייטענס, ווערען די יודישע שולען בעזוכט נאָר פון אַ קליינער צאָהל קינדער. אין טעאַטער וואָלטען געגאַנגען אויך די יונגלעך און מיידלעך, וועלכע געהען נישט אין קיין יודישער שול. זיי וואָלטען געקומען אין בערירונג מיט דעם יודישען לעבען און מיט׳ן יודישען שאַפען דורך יודישע ספּעקטאַקלען. זיי וואָלטען הנאה געהאַט פון זיי — און דאָס אַליין וואָלט שוין געוועקט אין זיי אַן אינטערעס צו דער יודישער קולטור־ספערע. זיי וואָלטען אויסגעפונען, אַז עס איז דאָ שעהנקייט, קונסט אין דער יודישער וועלט, פאַר זיי וואָלט דאָס טעאַטער געווען אַ שול.

דאָס יודישע קינדער־טעאַטער מוז ווערען אַ אינסטיטוציע... אַ זעלבסטשטענדיגע אינסטיטוציע וואָס וועט אָרגאַניזירען אַ צוגאָב צו אַן עקזיסטירענדיגער קונסט טעאַטער — דאָס איז אַ טעכנישע פראַגע. וואָס עס איז וויכטיג, איז — יודיש טעאַטער פאַר קליינוואַרג זאָל געשפּילט ווערען אָפט און סיסטעמאַטיש. און וואָס עס איז נאָך מעהר וויכטיג — עס זאָל האָבען אַ רעפּערטואַר, אַן אַטמאָספערע און אויפפיהרונגס־מעטאָדען, וואָס זאָלען שטימען מיט די טעאַטער־ענינים פון די קליינע בעזוכער און מיט איניגע דערציהערישע און קולטורעלע אויפגאַבען.

די גאַנצע יודישע קולטור־בעוועגונג וואָלט זיך געדאַרפט פעראינטערעסירען מיט דער דאָזיגער אויפגאַבע.

מיר האָבען אַזעלכע וואונדערליכע מיטלען צו פעראינטערעסירען די קינדער מיט אונזער קונסט און צו בעקענען זיי מיט אונזער לעבען — פאַרוואָס בענוצען מיר זיי נישט? מיר קלאָגען זיך אויף דער יוגענט, וואָס דערווייטערט זיך פון אונז, אָבער וואָס טוען מיר די צו דערנעהנטערען צו אונז?

אַ יודיש קינדער טעאַטער וואָלט אין דעם פּראָצעס פון דערציהען דעם יונגען יודישען דור, געקאָנט שפּילען די גרעסטע און די שעהנסטע ראָליע. אַ יודיש קינדער־טעאַטער וואָלט געווען אַ קוואַל פון נייעם לעבען פאַר׳ן טעאַטער פון די דערוואַקסענע. ער וואָלט געהאָלפען אָפּהיטען די יודישע שפּראַך, ער וואָלט דירעקט און אינדירעקט געוועזען אַ שטיצע, אַ נייע אָנהאַלטס־פּונקט פאַר אונזער גאַנצען קולטור־לעבען, ער וואָלט...

אָבער צו־וואָס אויסרעכענען דעם גאַנצען צעטעל מעלות פון יודישען קינדער־טעאַטער, זענען זיי אונז דען נישט בעקאַנט? מיר ווייסען וואָס מען דאַרף טאָן. דער חסרון איז, וואָס ביים וויסען בלייבט עס. עס פעהלט דער ווילען צו טאָן, וואָס מען דאַרף. עס זענען נישטאָ קיין טוערס — ווייסערס זענען דאָ בענוג.

היינט און פאלג. טעג!
שעהנער און מעלאָדישער פילם א. נ.:
„הערצער־קאָמאַנדאָ"
„Liebeskomando"
אין די הויפּט־ראָלען:
Gustaw Froehlich
און Dolly Haas
פרעהליכער רעווי פון ליבע און געזאַנג, געשאַפען אויפ׳ן גרונד פון מיליטערישען לעבען.
אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג
פערקלענערטע פרייזען פון די פּלעצער.
הנחה־בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען.
דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט.
נעכסטער פּראָגראַם: „מאַטאַ האַרי"

רעכט און לעבן

יורידישע בײלאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נייע פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגן געריכטס-אפצאהלונגען

די ציוויל-געריכטס-פראָצעדור זעהט פאָר פאָלגענדע אָפצאָהלונגען: 1) איינצאָל, 2) אָפצאָהל פון בקשות און ביילאַגעס, 3) קאַנצעלאַריע-אָפצאָל פון 4) קויציע פון קאָסאַציעס.

איינצאָל

איינצאָל איז פערהאַן אַ פערהעלטנישמעסי-גער און שטענדיגער דער פערהעלטניש-מעסיגער איינצאָל ווערט גענומען אין דער הויך פון 2 און האַלבען פראָצענט פון דער שטרייטענדער סומע. דערביי מוז מען געדענקען, אַז יעדע אָנהויב פון נייע הונדערט רעכענט זיך פאַר גאַנצע הונדערט למשל: די תביעה בעטרעפט 208 זל. ווערט דער איינצאָל גענומען פון דריי הונדערט זל.

אַ פערהעלטנישמעסיגער איינצאָל ווערט גענומען פון הויפּט תביעות, געגען-תביעות, הויפּט-אינטערווענץ, אַפּעלאַציע, געגען-אַפּעלאַציע, קאַסאַציע, רעוויזיע פון אורטיילען, אַנקלאגע געגען אַ פּסק-דין פון אַ בוררים-געריכט.

אַ העלפט פון פערהעלטנישמעסיגען איינצאָל ווערט גענומען פון אָפּאָזיציעס געגען זאַאָטשנע אורטיילען, פון תביעות אין אַזוי גערופענער בע-פעהל און מאַניטירונגס-פּראָצעדור. אויב דער בעל-חוב דערלאַנגט אַ רעקורס און ס'דערגייט צו אַ געריכטס-פערהאַנדלונג, מוז דער מאַהנער צוצאָה-לען די אנדערע העלפט פון בעטרעפענדען אָפּצאָל.

איין פערטעל פון פערהעלטנישמעסיגען איינצאָל ווערט גענומען פון אוי-גערופענע זייטיגע אינטערווענץ, פון אַן'אַנקלאגע, נישט אין שייכות מיט אַן'אַפּעלאַציע, פון אַ תביעה, אַפּעלאַציע, קאַסאַציע. און רעוויזיע פון אַ חזקה ענין, פון אַ בקשה וועגן ערטיילען אַן'אויספיהר-קלאוזול אַ פּסק-דין פון אַ בוררים-געריכט אָדער אַ געשלאָסענעם אויסגלייך-אָפּמאַך.

איין צענטעל פון פערהעלטנישמעסיגען איינצאָל ווערט גענומען פון פערזיכערען אַ בעווייז, צייטווייליגען וויראַק, אויספיהר-קלאָזול אַ גאַטאַר-יאַלען אַקט און פון אַנקלאַגעס געגען טעטיגקייט פון אַ קאָמאָרניק.

אַ שטענדיגער איינצאָל בעטרעפט פון אַ תביעה-אַפּעלאַציע און קאַסאַציע אין ענינים וועגן בעזיצען דאָס צושטערטע ווידער צוריק-שטעלען דאָס אַנגעוואוירענע בעזיץ — 10 זלאָטעס, פון אַ פאָרשלאַג וועגען צושטעלען אַ רשימה פון פערמעגען אין בעלייגען אַ שבועה אין דער עקזע-קוציע-פּראָצעדור 5 זל.

אפצאל פון בקשות און ביילאַגעס

פון יעדער בקשה וואָס אונטערליגט נישט קיין איינצאָהל ווערט גענומען אַן'אָפּצאָל דורך די שטעטישע געריכטען אין דער הויך פון 50 גראָשען און דורך די אַנדערע געריכטען אין דער הויך פון 3 זלאָטעס; פון יעדע ביילאַגע צו 50 גראָשען.

פריי פון אָפּצאָל זענען אַלע אָפּשריפטען, ביילאַגעס, וועלכע זענען בעשטימט פאַר'ן געגנע-רישען צד, רעקורסען געגען אַנ'אָנגערופענעם נאָקאָז זאפלאטי. אין דער מאַניטירונגס פּראָצעדור, בקשות פון די צדדים וועגען אָנגעוויזענעם אָד-רעס, בקשות פון שידס-געריכט, בקשות וועגען צוריקגעבען דעם איינצאָל אָדער קויציע.

קאַנצעלאַריע-אָפּצאַהלונגען

פאַר אַנ'אויספיהר-קלאָזול. אָפּשריפט, בע-שטעטיגונג, אויסצוג אָדער אַנדערער דאָקומענט פון די געריכטס-אַקטען פאַר אַ שריפטליכע אינ-פאָרמאַציע ווערט גענומען אין שטעטישען געריכט 50 גראָשען און אין אַנדערע געריכטען — 1 זל., פאַר אַנ'אָפּשריפט פון פּסק-דין ווערט גענומען אַנ'אָפּצאָל אין דער הויך פון 4 זל.

קויציע פון קאַסאַציעס

פון אַ קאַסאַציע געגען אַ פּסק-דין פון קרייז-געריכט מוזען אריינטראָגען אַ קויציע אין דער הויך פון 100 זל. דאַגעגען געגען אַ פּסק-דין פון אַפּעלאַציע-געריכט מוז פון אַ קאַסאַציע איינגע-לייגט ווערען אַ קויציע אין דער הויך פון 3 הונ-דערט זלאָטעס.

י. א.

רעגיסטראַציע פון אונטערנעהמונגען

באַלד, ווי ס'ענדיגט זיך דער לעצטער טערמין פון אויסקויפען פּאַטענטען (ד. 31 דע-צעמבער), הויבט זיך אָן דער זמן, ווען ס'ווערען קאָנטראָלירט די אונטערנעהמונגען, צי זיי האָבען אויסגעקויפט פּאַטענטען אָדער די גע-העריגע קאַטעגאָריע פּאַטענטען. די רעגיסטראַציעס דאַרפען דעסגלייכען אויך געבען די געהעריגע אינפאָרמאַציעס, וועלכע זענען נויטיג ביים אויס-מעסטען אומזאַץ שטייער.

די רעגיסטראַציע בעאַמטע האָבען דאָס רעכט אריינצוגיין אין אַלע האַנדעל, אינדוסטריע-אונטער-נעהמונגען, לאַגערען און אין אַלע ערטער, וואו ס'ווערט נאָר געפיהרט אַ פערדינסט-בעשעפטיגונג און דורכצופיהרען אַ גענויע קאָנטראָלע פון צו-שטאַנד פון דער געגעבענער אונטערנעהמונג און בעשעפטיגונג. אויב די רעגיסטראַטאָרען בעקומען ידיעות, אַז אין לאָקאַל, וועלכע טראָגען נישט קיין געשעפטס-כאַראַקטער, ווערט געפיהרט אַ האַנדעלס אָדער אינדוסטריע-אונטערנעהמונג אָדער ס'ווערט דאָרט בעהאַלטען געשעפטס-ביכער אָדער אַנדערע בעווייזען, וועלכע מ'קאָן פעסטשטעלען די אומזאַצען פון אַנ'אונטערנעהמונג, מעגען זיי דעסגלייכען אריינגיין און דורכפיהרען אַ געהעריגע קאָנטראָל.

און נישט בלויז דירעקט צום בעטרעפענדען שטייער-צאָהלער האָבען די בעאַמטע רעכט צו קומען לוסטרירען, נאָר זיי מעגען זיך אינפאָרמי-רען וועגען זיינע אומזאַצען אין אַלע מלכה-אינ-סטיטוציעס בפרט פּאָסט, צאָל, קאָמונאַלע אַנ-שטאַלטען, קרעדיט-אינסטיטוציעס (בענק) באַהנען, עקספּעדיציעס, לאַגערען, האַנדעלס, אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען און בעשעפטיגונגען.

די לוסטראַטאָרען מוזען געגעבען ווערען די מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט די האַנדעלס-ביכער, דאָקומענטען, רשימות און צו מאַכען פון זיי נויטיגע אויסצוגען.

די לוסטראַציע מוז דורכגעפיהרט ווערען אין אַנוועזענהייט פון בעל הבית אָדער אַ פערטרע-טענדען איהם פּערזאָן, עווענטועל אָנגערופענעם עדות און אין די געשעפטס-שעהן דערביי מוז זי אַזוי דורכגעפיהרט ווערען, אַז זי זאָל נישט שטע-רען דער נאָרמאַלער געשעפטליכער טעטיגקייט פון דער לוסטרירטער אינטערנעהמונג.

דער ציל פון דער לוסטראַציע איז פעסט-צושטעלען די האַנדעלס-בעוועגונג פון קוואַרטאַל, וואו די לוסטרירטע אונטערנעהמונג געפינט זיך, די גרויס פון פערנומענעם לאָקאַל, די צאָל בעשעפטיגטע אַרבייטער און אַנגעשטעלטע אין די הויך פון בעטרעפענדע אַרביטסלוין. די צאָל, אַרט און כח פון די מאַשינען, די צאָל אַרבייטס-טעג, דער סכום און ווערט פון די פערהאַנדענע סחורות און די דורכשניטליכע וואָכען-לייזונג.

צום סוף דאַרף צוגעגעבען ווערען, אַז פאַר נישט צולאָזען אָדער שטערען דעם לוסטראַ-טאָר אויסצופיהרען זיינע אַמטליכע פליכטען דראָהט אַ געלט-שטראַף אין דער הויך ביז 1000 זלאָטעס אָדער אַ פרייהייטליכע שטראַף אויף אַ טערמין ביז 3 חדשים אַרעסט און פאַר נישט ווייזען די האַנדעלס ביכער אָדער אַנדערע דאָקומענטען דראָהט אַ געלט-שטראַף אין דער הויך פון 50 ביז 500 זלאָטעס.

וואָס שייך די בעשטימונגען וועגען לוסטראַ-ציעס איז נאָך כדאי צו בעמערקען, אַז יעדע אונ-טערנעהמונג מוז זיין אונבעדינגט פערזעהען מיט אַ שילד. פאַר נישט אויסהענגען קיין שילד דראָהט אַ געלט-שטראַף אין דער הויך פון 5 ביז 100 זלאָטעס.

—לר.

קאָמפּעטענץ פון די געריכטע לויט'ן קאָדעקס פון דער ציוויל-פראָצעדור

שטעטישע געריכטען

דער קאָמפּעטענץ פון די שטעטישע געריכ-טען אונטערליגען פאָלגענדע פּראָצעסען.

1) וועגען געלד סכסוכים ביז טויזענד זל.

2) וועגען חזקה סכסוכים פון אַ פערמעגען אין דער ווערט ביז 50 טויזענד זל.

3) אומאָפּהענגיג פון דער שטרייטענדע סומע, אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען סכסוכים צוליב:

1) אומגעזעצליכע פאַטערשאַפט, געלד-פּרע-טענציעס אין שייכות מיט אומגעזעצליכע פאַטער-שאַפט,

2) אָנערקענען, אַנולירען אָדער אויפלעזען אַ דירה-קאָנטראַקט און אַלע אַרט דירה-סכסוכים.

3) בעשיצען צושטערט בעזיץ-רעכט און צוריקשטעלען אָנגעוואוירען בעזיץ-רעכט.

בלייכצייטיג אויך ארויסגערוקט פערמעגנס-פּרע-טענציעס,

2) וועגען ענטשעדיגונג פאַר אַ שאָדען, וואָס אַ מלוכה אָדער קאָמונאַלער קאָמיטעט האָט מיט זיין אומגעזעצליכע אַמטליכע טעטיגקייט פער-שאַפט אַ בירגער.

3) וועגען אויטאָר-רעכט און וועגען אַלע אַנדערע ענינים, וועלכע ליגען נישט אין דער קאָמפּעטענץ פון די שטעטישע געריכטען.

האַנדעלס-אָפּטיילונגען

די האַנדעלס אָפּטיילונגען ביי די קרייז-געריכטען זענען בערופען צו משפט'ען פּראָצעסען:

1) וועגען בעניצען אַ פירמע אָדער ערוואַר-בען אַ האַנדעלס אונטערנעהמונג, 2) וועגען סכסו-כים צווישען אַ רעגיסטרירטע האַנדעלס-ספּולקע און איהרע אַנטיילנעמער, פערוואַלטער און אַנדע-רע אָרגאַנען, 3) וועגען גילדע טעטיגקייט, פון פּאַטענטען, צייכענס, מוסטערען, נישט ערליכע קאָנקורענץ, אַסעקוראַציעס, אַ חוץ פון סכסוכים וועגען בעצאָהלען פּרעמיעס.

א"נ—

קרייז-געריכטען

קרייז-געריכטען זענען בערופען צו משפט'ן פאָלגענדע פּראָצעסען:

1) וואו ס'האַנדעלט זיך אייגענטליך נישט וועגען קיין פערמעגנס-רעכט און ס'ווערען אָבער

אין וועלכע פאַלען מעגען לאָקאַטאָרען אָפּוואַרטען דאָס געגעבענע אַפּטרעט-געלד?

די שווערקטע מאָסע, וועלכע קוועטשט דעם אָרימען בירגער איז אָהן אַ צווייפעל: די פליכט צו צאָהלען דירה-געלד.

דער בריסטער טייל לאָקאַטאָרען בלייבען טאַקע אונטערשטעליג מיט'ן צאָהלען דירה-געלד, מאַסען לאָקאַטאָרען דראָהט אַ ליאָדע טאָג ארויסגע-וואָרפען צו ווערען אויפ'ן בריק.

אַלע הבטחות און האָפנונגען, אַז דאָס דירה-געלד וועט ווערען ביליגער זענען נישט מעהר, ווי פוסטע פלאַפלערייען. זוכען דעריבער די פערצווייפעלטע לאָקאַטאָרען פערשידענע מיטלען, ווי אַזוי זיך צו שיצען פאַר אַנ'עקסמיסיע:

מ'דערמאָנט זיך, אַז מ'האָט אַמאָל בעצאָהלט פאַר דער פערנומענער דירה אַפּטרעט-געלד, פּרובט מען איצט די דערמאָנטע סומע אונטער פערשי-דענע תירוצים אָפּצוואַרטען.

הינדערמער אַזעלכע פּראָצעסען זענען לעצ-טענס אין די היגע געריכטען פאָרגעקומען און זיי אַלע כמעט זענען אויף פאָלגענדען אופן ער-לעדיגט געוואָרען:

אומאָפּהענגיג פון דער אָפּגעלאָפענער צייט, זייט דאָס אַפּטרעט-געלד איז געגעבען געוואָרען, קוים האָט דער בעטרעפענדער לאָקאַטאָר דורך דער צייט בעצאָהלט דירה-געלד, ווערט זיין פּרע-טענזיע אָפּצוואַרטען דאָס געגעבענע דירה-געלד קאַטעגאָריש אָפּגעוואָרפען.

אַנדערש איז, אַז דער לאָקאַטאָר וואוינט ערשט דאָס ערשטע יאָהר און האָט נאָך נישט אָנגעהויבען צו צאָהלען דירה-געלד, קוים שטעלט ער אין אַזאַ פאַל ארויס די פאָדערונג אָפּצוואַרטען דאָס געגעבענע אַפּטרעט-געלד, ווערט די דאָזיגע פאָדערונג כמעט אין אַלע פאַלען דורכ'ן געריכט בערוקזיכטיגט.

פערשטייט זיך, אַז די טענות פון די לאָקאַ-טאָרען גייען אַלעמאָל אין דער ריכטונג, אַז דאָס אַפּטרעט-געלד איז געגעבען געוואָרען די ווירטס-לייט מיט דעם בעדינג, אַז דאָס ערשטע יאָהר אָדער די ערשטע צוויי יאָהר זאָלען זיי זיין בעפרייט פון דער פליכט צו צאָהלען דירה-געלד.

י. א—ד.

א ליבע פון א יודישע שוויגערין צו איהר „פאראבעק"

א מוטער פון 5 קליינע קינדער פערליבט זיך אין א קריסט, שמדט זיך און האט מיט איהם חתונה

אין שטעטעל ק. וואוינט אַ יודישע פאַמיליע שטיין, די דערמאָנטע פאַמיליע בעשטייט פון אַ מאַן, אַ פרוי און 5 קליינע קינדער. די דאָזיגע פאַמיליע דערנערט זיך דערפון, וואָס זי קויפט אויף מילך אין די ארומיגע פאָלוואַרקען און פיהרט זי קיין לאָדז יעדען טאָג פערקויפען.

יאָהרענלאַנג פערנעמט זיך שוין אַזוי די משפחה שטיין מיט'ן דאָזיגען האַנדעל און ציהט דערפון האַלב וועגען חיונה.

מיט אַ האַלב יאָהר צוריק האָט פּאַסירט אַ געשיכטע, אַז דער קאָפּ פון דער פאַמיליע יצחק שטיין האָט זיך שטאַרק פערקיהלט די פיס און איז צוליב דעם קראַנק געוואָרען אויף אַ שווערען רעוומאַטיזם. יצחק האָט שוין מעהר נישט געקענט פאָהרען מיט דער מילך קיין לאָדז. ער איז דע-ריבער געצווינגען געווען צוצונעמען אַ שגץ אלס „פאַראָבעק". און די פרוי צוזאַמען מיט'ן שגץ האָבען ווייטער געפיהרט דעם האַנדעל.

די גאַנצע צייט איז אַלץ בעגאַנגען כשורה. ביז מיט אַ צוויי וואָכען צוריק. ס'איז געוואָרען גאָר שטעם אין אָוונט און נישט די בעל בית'טע און נישט דער פאַראָבעק און אויך נישט דאָס פערד מיט'ן וואָגען האָבען זיך נישט געוויזען פון שטאָט.

יצחק און די קינדער זענען געוואָרען שטאַרק אומרוהיג. ס'האָט זיך אַלעמען געדאַכטען אַז נישט אַנדערש נאָר גזלנים זענען זיי בעפאַלען, צוגערויבט אַלץ, וואָס זיי האָבען ביי זיך געהאַט און אויסגעמאָרדעט.

אין דערפריה האָט יצחק געשיקט דאָס עלטסטע קינד אויפ'ן „פּאָסטערונעק" מעלדען וועגען פאָרגעקומענעם פאַל. ס'איז באַלד אונטער גענומען געוואָרען אַ שטרענגע אויספאָרשונג און ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז קיין שום רויב, אָדער מאָרד איז נישט געשעהען, נאָר ס'האָט פּאַסירט גאָר אַנ'אַנדערע געשיכטע:

אין משך פון האַלב-יעהריגען דינסט פון פּוילישען „פאַראָבעק" ביי דער פאַמיליע שטיין, האָט זיך די בעל הבית'טע אַזוי צו איהם צוגע-בינדען, אַז זי האָט בעשלאָסען אָפּצוואַרפען צו די 5 קינדער, צו פערלאָזען דעם מאַן, זיך צו שמד'ן און מיט איהם חתונה צו האָבען:

אין יענעם טאָג האָט זי טאַקע דעם בע-שלוס אויסגעפיהרט.

שווער-צו-זאָגען, ווי גרויס ס'איז געווען דאָס „קנייפעל", וואָס זי האָט זיך געהאַט אָנגעק-וואַמעלט אין משך פון אַ האַלב יאָהר זעלבסט-שטענדיג פיהרען דעם מסחר, ס'דאַרף אָבער בע-מערקט ווערען, אַז די פאָר פערד מיט'ן וואָגען און אַלע קענען האָט זי צוגענומען, זי האָט אויך איינקאַסירט אויף די לאָדזער שטעלען אַלע חובות און זיך דאָס געלד צוגענומען.

דעם קראַנקען מאַן האָט זי איבערגעלאָזט אין אַזאַ מעמד, אַז ער גייט אויס צוזאַמען מיט די קינדער פון הונגער.

ארגוס.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 26 כח טבת תרצ"ג

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.35
זון-אונטערגאנג 4.00

פון האנדעלס-געריכט

פירמע א. יאסקאוויטש אונטער אופּאדלאשטש. — האנדעלס-ביכער מוזען אפּגענומען ווערען ביז'ן 1-טען פעברואר

אויף דער עהערנעכטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אופּאדלאשטש דער פירמע „מ. יאסקאוויטש", גאלאנטעריע-געשעפט (פּיעטריקאווער 9).

דער טערמין פון פערעפענטליכען דעם אופּאדלאשטש איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 1-טען מערץ 1932.

אלס קוראטאר פון דער אופּאדלאשטש-מאסע איז נאמינירט געווארען אדוו. פינעס. געריכטס-קאמיסאר—דער האנדעלס-ריכטער מאלאכאווסקי.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג איז בעטראכט געווארען דער רעגולאציע - פארשלאג פון דער פירמע „לעאן מארדיאנער" מיט די בעלי-חובות מיט וועלכע די פירמע לעגט פאר א רעגולאציע פון 15 פראצענט.

דאס געריכט האט בעשלאסן די דעציזיע אפּצולעגן ביז דאס אפּעלאציע-געריכט וועט צוריקשיקען מארדיאנער'ס אקטען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופּאדלאשטש, וואס איז צום צווייטען מאל פערעפענטליכט געווארען דער פירמע „אקצ. געז. מוריצי טאומאן" האט די פירמע אריינגעטראגען אנ'אנקלאגע צום געריכט, אין וועלכער די פירמע בעט מבטל צו מאכען דעם אורטייל וועגען דעם צווייטען אופּאדלאשטש, מחמת די פראגע וועגען ערשטען אופּאדלאשטש איז נאך נישט פערענדיגט.

נאך א לענגערער בעראטונג האט דאס געריכט בעשלאסען, דאס פערעפענטליכען צום צווייטען מאל אנ'אופּאדלאשטש דער „אקצ. געז. מוריצי טאומאן". אפּצולעגען ביז'ן 26-טען ד.ח.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופּאדלאשטש פון דעם רעסטאראן „לובר" איז אלס סינדיק געוועהלט געוועהלט געווארען ארטור קרויזע.

* * *

אלס סינדיק פון יוזעף און אלעקסי ברענער, בלומען - געשעפט (אל. קאשטשושקי 79) איז נאמינירט געווארען אדוו. בראדוקא.

* * *

דאס האנדעלס - געריכט פאדערט אויף אלע פירמעס' וואס האבען אפּגעגעבען האנדעלס-ביכער צו בעשטעטיגען, זאלען זיי אפּנעהמען שפּעטסטענס ביז'ן 1-טען פעברואר ד.י.

צוליב דעם גרויסען סכום (אנ'ערך 13000) איז נישטא קיין ארט יוואו זיי צו האלטען. די ביכער, וואס וועלען ביז דעם דערמאהנטען טערמין נישט אפּגענומען ווערען, וועלען נאכ'ן 1-טען פעברואר ד. י. איבערגעשיקט ווערען אין ארכיוו.

א „באקס-מעטש" אויפ'ן סאמע פראנט פעטריקאווער-גאס...

פאר געבען א פשאראווניק א לעקציע באקס — 3 חדשים תפיסה

(א) דעם 8-טען דעצעמבער די י. איז אין „סקאלא"-טעאטער פארגעקומען א באקס מעטש לאדז-שטאקהאלם.

נאכ'ן מאטש זענען די שוועדישע באקסער געגאנגען אויף א באנקעט. געגאנגען זענען זיי אין דער בעגלייטונג פון צוויי פערוואלטונגס-מיטגלידער פון לאדזער באקסער-פערבאנד, דעם וויצע-פרעזעס קארדאש און סיראטא.

צוקומענדיג צום רוג פיעטריקאווער און 6-טער שערפּיען גאס, איז אויסגעבראכען א סכסוך צווישען די לאדזער באקסערס מיט א פאליציי-פאטרול. בינו לבינו האבען זיי דעם פשאדאווניק אויך געגעבען א לעקציע באקס גלייך אין פנים אריין.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס. סיראטא איז פערמשפּט געווארען אויף 3 חדשים תפיסה. קארדאש איז בעפרייט געווארען.

א יאהר מיט צוויי חדשים טורמע

פאר איבערמאכען א סומע אויף א וועקסעל

(א) דער סוחר יחיאל גרינבערג האט געמאלדען דער פאליציי אין ליפּנע, אז האנדלענדיג מיט דער פירמע „קרושע און ענדער" אין פּאביאניץ איז ער געבליבען שולדיג דער פירמע 2.400 זל. אויף דער דאזיגער סומע האט ער אויסגעשטעלט וועקסלען, פאר וועלכע ער האט אויסגעקויפט אויף א סומע פון 1400 זל. איז איהם נאך אויסגעקומען אויסצוקויפען א בלאנקא-וועקסעל אויף א סומע פון 1,000 זל.

די דאזיגע פראנזאקציע האט אדורכגעפיהרט מיט א פולמאכט פון דער דערמאנטער פירמע, א געוויסער יאקוב קוטנער פון פּיעטריקאווער 71 אין לאדז.

לויט אנ'אפּמאך האט דער וועקסעל אויף 1,000 זל. געזאלט פּראלאנגירט ווערען אויף מאי 1932. גרינבערג האט אויך בשעתו געגעבען קוטנער'ן א קינדישען וועקסעל אויף 1.150 זל. בתנאי, אז דער וועקסעל אויף 1,000 זל. וועט ווערען איהם צוריקגעגעבען. קוטנער האט אבער דעם זעלבען וועקסעל נישט צוריקגעגעבען און ווי עס האט זיך שפּעטער ארויסגעוויזען, האט קוטנער איבערגעמאכט די סומע פון 1,000 זל. אויף 6,000 זל. און אויף דער זעלבער סומע געלעגט א פּראטעסט אויף גרינבערג'ס פערמעגענס.

נאך אנ'אויספארשונג איז קוטנער צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט און ער האט זיך מודה געווען. דאביי האט ער אנגעוויזען, אז גרינבערג האט נישט געליטען קיין שום היזק, הגם ער איז שולדיג געווען דער פירמע „קרושע און ענדער" גרעסערע סומען.

נעכטען איז פארגעקומען אין לאדזער קרייז-געריכט קוטנער'ס פּראצעס און ער איז פערמשפּט געווארען אויף 1 יאהר מיט 2 חדשים תפיסה, צו בעצאהלען 100 זל.

צום בעזוך פון וויצע-פּרעזעס פון וועלט-פערבאנד-„מכבי" ד"ר ראזענפעלד אין לאדז

פרייטאג קומט קיין לאדז דער וויצע-פּרעזעס פון וועלט-פערבאנד „מכבי" דר. א. ראזענפעלד פון בערלין, וועלכער וועט ווייל אין אונזער שטאדט עטליכע טעג אין צוזאמענהאנג מיט דער פּראקלאמירטער אקציע לטובת דער „מכבי" - קאלאניע אין ארץ-ישראל.

שבת אוונט קומט פאר אין זאל פון „הזמיר" אנ'אקאדעמיע איינגעאָרדענט דורך די היגע ספּארט-קלובען פון „מכבי".

ארויספאָדערונגען פון א"י

עס זענען דערהאלטען געווארען ערלויבענישען אויף צו פאהרען קיין ארץ-ישראל פאר גרינבארט אסתר און גאלדבערג רחל.

די דערמאנטע דארפען זיך באלד ווענדען אין א"י - אמט (שרודמיעיסקא 29) פון 10 ביז 1 פארט. וועגען ערלעדיגען די רייזע-פארמאליטעטען.

לאדזער געריכטס-מאכט

זיך געזעגענט מיט'ן פּראקוראר מארקאווסקי

(א) אין היגען קרייז-געריכט האבען זיך פייערליך געזעגענט די ריכטער, פּראקורארען און געריכטס-בעאמטע מיט'ן פּראקוראר ד"ר מארקאווסקי. וועלכער נעמט איבער דעם אמט פון פּראקוראר אין לובלינער אפּעלאציע-געריכט.

אין אווענד איז אין גראנד-קאפע פארגעקומען א געזעגענונגס באנקעט.

אפּעלאציע-פּראצעס וועגען מיסברויכען אין דער לאדזער האנדעלס-באנק

וועט פארקומען דעם 30 יאנואר

(א) מאנטאג, דעם 30 יאנואר וועט אין לאדזער קרייז-געריכט פארקומען דער אפּעלאציע-פּראצעס געגען דער דירעקציע פון דער לאדזער האנדעלס-באנק, דיר. גארדאווסקי, פאלושני, קאציק א. אנד.

ווי בעקאנט זענען די בעשולדיגטע אין דער ערשטער אינסטאנץ בעפרייט געווארען, נאר דער פּראקוראר האט אנגעגעבען אנ'אפּעלאציע.

צו ראטמ. ליכטענשטיינ'ס בעזוך אין אמעריקא

אין דער ניו-יארקער יודישער פּרעסע לעזען מיר וועגען לאדזער ראטמ. י. ליכטענשטיינ'ס בעזוך אין אמעריקא אט וואס:

י. ליכטענשטיין, דער פערטרעטער פון „בונד", וועלכער איז איצט א גאסט אין אמעריקע, איז געווען ביי דער זיצונג פון דער נאצ. עקזעקוטיווע, און איבערגעגעבען א גרוס פון דער יודישער סאציאליסטישער ארבייטערשאפט אויף יענער זייט ים.

חבר ליכטענשטיין האט אין נאמען פון צענטראל - קאמיטעט פון „בונד" אויסגעדריקען א הערציגען דאנק צו דער נאצ. עקזעקוטיווע פון ארבייטער-רינג פאר איהר שטענדיגער גרייטקייט ארויסצעווייזען אמת-פריינדליכע קאאפּעראציע און הערציגע ברידערליכע הילף צום „בונד". ער זאגט, אז די יודישע ארבייטער אין פוילען פאלגען נאך מיט גרויס אינטערעס די טעטיגקייט פון ארבייטער-רינג. זיי האבען גרויס כבוד פאר דעם וויכטיגען פלאץ, וואס דער ארבייטער - רינג פערנעהמט אין דעם יודישען געזעלשאפטליכען לעבען און ספּעציעל פאר זיינע אויפטואונגען אויף דעם קולטורעלען און סאציאלען געביט. ער שילדערט די לאגע, אין וועלכער דער „בונד" און די יודישע ארבייטערשאפט געפינען זיך איצט אין פוילען. ער אפּעלירט, אז די נאצ. עקזעקוטיווע זאל העלפען מאכען פאר אנ'ערפאלג זיין שליחות פאר'ן „בונד".

די מיטגלידער פון דער נאצ. עקזעקוטיווע האבען איהם בעגריסט מיט הערציגע אפּלאדיסמענטען.

י. וויינבערג, פּאזיצער פון ארב. רינג האט אין נאמען פון דער נאצ. עקזעקוטיווע ערקלערט, אז די בעציהונג פון ארבייטער-רינג צום „בונד" איז היינט פונקט אזוי ווארימע, אזוי הערציגע, אזוי נאהענטע, אזוי פריינדליכע, ווי אלעמאל. דער ארבייטער-רינג, וועלכער האט צווישען זיינע מיטגלידער א גרויסע צאהל בונדיסטען, פיהלען איצט אפשר נאך מעהר ווי אלע מאל די גרויסע ראלע, וואס דער „בונד" שפּילט אין דעם טאג-טעגליכען קאמף, וואס די יודישע ארבייטער-מאסען אין פוילען פיהרען און אויף דעם עקאנאמישען און פּאליטישען פעלד. ער זאגט, אז סיי די נאצ. עקזעקוטיווע, סיי די מיטגלידער פון ארבייטער רינג וועלען עס בעטראכטען אלס א פליכט צו העלפען דעם „בונד" אין דער שווערער לאגע, אין וועלכער ער געפינט זיך איצט, צו העלפען די אקציע, וואס י. ליכטענשטיין וועט אנפיהרען פאר'ן „בונד" אין די פעראייניגטע שטאטען און אין קאנאדע.

צוליב דער גליטש

צוליב דער גליטש, זענען נעכטען, אין פערשידענע טיילען פון שטאדט געשעהן פארפאלען פון אויסגליטשען זיך און מעהר פערזאנען זענען דערפון פערוואונדעט געווארען.

פאבריק-שרפות

(א) אין קעסטענבערג'ס פאבריק, טארגאווע 24, האט אויסגעבראכען א שרפה די פלאמען האבען זיך בליק-שנעל פערשפּרייט, דאך איז די פייערלעשער געלונגען צו לאקאליזירען דאס פייער און עס נאך א בצוויסער אנשטרענגונג, איינצולעשען. דער היזק איז נישט בעדייטענד.

(2) א צווייטע שרפה האט אויסגעבראכען אין ברענער'ס פאבריק. לאמושינסקא 20. דאס פייער האט אויסגעבראכען גראד אין מאמענט, ווען די ארבייטער זענען געשטאנען ביי דער ארבייט.

צווישען די ארבייטער האט אויסגעבראכען א גרויסע מהומה. דאך האבען אלע בעוויזען זיך ארויסצוראטעווען פון דער ברענענדיגער פאבריק. די פייערלעשער האבען שנעל בעהערשט דאס פייער.

דער מייסטער קאלאשינסקי איז געווארען שווער אפּגעבריהט.

גנבות

(א) אין דער וואוינונג פון מרדכי הארוויק, גדאנסקא 67. האט מען אויסגעפיהרט א גנבה.

עס זענען אויך אויסגעפיהרט געווארען קלענערע גנבות ביי אהרן גייגעליכט, 1 מאי 29, יאקוב בעלכאטאווסקי, נארוטאוויטש 31 און ביי חיה בארנשטיין, זאכאדניא 52.

זעלבסטמארדען צוליב נויט

(א) נעכטען זענען אין לאדז פארגעקומען 3 זעלבסטמארדען צוליב נויט.

היינט, 9 אוונט אין טעאטער „סקאלא"
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג
פרייזען פון 60 גר. ביז 2.20

ד"ר פאול באראטאוו

מיט'ן אויסגעצייכענטען אנסאמבל

אין סטרינדבערג'ס ווערק
„דער פאטער"

— מארגען, פרייטאג אוונט —
באראטאוו'ס גרעסטער סוקצעס
„דוד גאלדער"

בילעטען אין קאסע פון טעאטער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10) א כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225) ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

כאיני האט צוריק בעקומען עלעקטריש בעלייכטונג

(א) נעכטען האט כאיני ווידער בעקומען אין די גאסען עלעקטרישע בעלייכטונג, נאכדעם ווי דעם 1. יאנואר איז די זעלבע עלעקטרישע בעלייכטונג געווארען אפגעשטעלט.

ענדערונג אינ'ם סיסטעם פון אויסצאהלען די פאלקס-לערער

(2) לעת עתה פלעגען יערען ערשטען פון א חודש דעלעגירט ווערען פון יעדער פאלקס-שולע צו 3 לעהרער אין דער פינאנץ-קאסע, וועלכע פלעגען איינקאסירען דאס שכירות און צוטיילען צווישען די לעהרער.

פון איצט אן וועלען די גאנצע סומע אפנעהמען 40 דעלעגירטע לעהרער פון די היגע 160 פאלקס-שולען און צוטיילען זי צווישען די לעהרער.

געכאפט אליין דעם גנב

(2) ביי שמואל וואלינסקי (זגערזשער 87) האט מען פון דער וואוינונג ארויסגעגנב'עט א שווארצען אנצוג און א ביסעל צירונג פון אמעריקאנער גאלד...

וואלינסקי האט יועגען דעם געמאלדען אין דער פאליציי, און חוץ מזה — אליין זיך אונטערגענומען צו געפינען דעם גנב.

דאס איז איהם אויך געלונגען, און דער סוף איז געווען, אז דער 34-יעהריגער גנב, הערש-דוד יאקובאוויטש האט נעכטען בעקומען פון שטאטישען געריכט — א חודש צו זיצען.

פראטעסט געגען דער יודישער קהלה אין לאדז

צוליב דעם אופן פון דער קוילען-פערטיילונג

נעכטען מיטוואך אין אווענד איז פארגעקומען א זיצונג פון דער יודישער האנדווערקער-צענטראלע אויף דער לאדזשער וואיעוואדזטווע, זשעלאנא 10.

צו דער זיצונג זענען געקומען פארשטעהער פון שניידער-צעך, לוין-וועבער-פעראיין, בלעכער-צעך, שוסטער-צעך, מענער-מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין, צענטראלען ראד-פערקעהר-פעראיין, דאמען-מאגאזין, שניידער-פעראיין, פישער-סוחרים, שאכער, פרוכטען און געמיזע-הענדלער, גאסען-הענדלער, אלטווארג-הענדלער, אפפאל-הענדלער א. א.

דער פארזיצענדער ה' יוזעפאוויטש גיט אפ א בעריכט וועגען דער שטעלונג פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע ביי דער יודישער קהלה בנוגע דעם פערטיילען די קוילען פאר שטיבלעך און פעראיינען.

פאר שטיבלעך בעקומען די טאלאנען די גבאים.

פעראיינען אבער מוזען בעלייגען ליסטעס מיט נעמען פון די פערזאנען (מיטגלידער), פאר וועלכע די גמינע וויל די טאלאנען א היים שיקען.

אנדערש געזאגט, חיל מען מביש זיין בכבוד'ע אפגעקומענע האנטווערקער און קליין-הענדלער.

נאכ'ן אויסהערען דעם בעריכט, פראטעסטירען אלע אנוועזענדע פארשטעהער אמאפראסטעס געגען אזא האנדלונג פון דער יודישער קהלה פאר וועלכען מאכען פון בכבוד'ע מענשען פראפעסיאנאלע שנארערס. נאך דעם איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אויב די פערטיילונג וועט נישט פארקומען אויף א בכבוד'ן אופן — איינגאנצען אפזאגען זיך פון דער קוילען-אקציע פון דער יודישער קהלה אין לאדז.

די שטרייק-בעוועגונג אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(2) נעכטען האט ווידער אויסגעבראכען א שטרייק אין

זיידענוואורמס זאסען-פאבריס

צוליב דעם, וואס מען האט נישט אויסגעצאהלט די ארבייטער זייערע לוינען.

(א) אין דער

„ווידזעווער מאנופאקטור"

איז נעכטען געווען רוהיג. די פירמע האט נעכטען אויסגעצאהלט א גרעסערע סומע פון די פארלעגענע לוינען. די ווייטערדיגע אויסצאהלונג וועט פארקומען, ווי נאר די פירמע וועט בעקומען די נויטיגע געלדער.

ביים איצטיגען מאמענט ארבייטען נישט אין „ווידזעוו" 6100 ארבייטער.

נעכטען אין דער פריה האט די דירעקציע ארויסגעהאנגען א מעלדונג, אז די פאבריק ווערט געשלאסען אויף אן אומבעשטימטער צייט.

אויך ביי די

קאטאן-ארבייטער

איז די שטרייק-לאגע אהן ענדערונג. עס שטרייקען העכער 6000 קאטאן-ארבייטער.

דער זאקען-ארבייטער-שטרייק

אין אלעקסאנדער

דויערט ווייטער. די בעמיהונג פון די פראז. פער-איינען טיילוויז צו ליקווידירען דעם שטרייק האט זיך נישט איינגעגעבען.

קראזי-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
דער שענסטער פילם שלאגער
פון איצטיגען סעזאן א. נ.
דעמאן פון ליבע
(ATLANTYDA)
אין די הויפטראלען:
Brygida Helm i Jean Angelo
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע
קינא"ן: פריוויליכער פארזשטעניס
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 ואכמיטאג
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

א גרויסע ביאליק-אקאדעמיע אין „הזמיר"

עהערנכטען דינסטאג אווענד איז פארגעקומען א ביאליק-אקאדעמיע.

די פירונג האט געהאט דער ד"ר י. ראזענבלאט. יצחק קאצענעלסאן האט איבערגעלייענט א ספעציעל אנגעשריבענעם ליטעראריש עסיי, געווידמעט ח. נ. ביאליק'ן.

ה' לימאן האט גערעדט וועגען דער בעדייטונג פון ביאליק'ס ליטערארישע שאפונגען פאר'ן נאציאנאלען יודענטום.

פראפ. י. ראזענבערג האט רעציטירט איי-ניגע רעציטאציעס: ביאליק'ס „מיין מאמעס טרעה-רען", „אין שחיטה-שטאדט" און „איין גארטען", וועלכער רופט ארויס שטארקע אפלאדיסמענטען.

דער זינגער ריאזאנצעוו זינגט איינינעלירער אקאמפאנירט פון פרל. ל. לאקס.

צום סוף שפילט ש. פרידלאנד „התקוה", „התחזקנה" און אייניגע האירא'ס.

פאליטישער פראצעס

(2) פאר קאמוניסטישע טעטיגקייט, זענען גע-ווען פעראורטיילט געווארען: חיה גוטערמאן אויף א יאהר און רוזע זילבערבערג אויף 3 יאהר תפיסה.

פארוואס-אונטערנעהמער זאל איבערנעמען דאס לאדעווען אויף דער לאדזער באהן

די טעג קומט א קאמיסיע פון באהן-מיניסטעריום היין לאדז

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך דארף די טעג קומען קיין לאדז א ספעציעלע קאמיסיע פון באהן-מיניסטעריום, וואס וועט דורכפיהרען אויף דער לאדזער סטאציע א לוסטראציע פון דער טעטיגקייט וואס איז פערבונדען מיט אויפלאדענען און אויס-לאדענען פערשידענע פראכטען. די קאמיסיע זאל אויך דורכפיהרען א רעדוקציע פון פערסאנאל. דאס איז בעשטימט ביים לאדענען די סחורות און ווי מען איבערמידרט אונז, זאל זי אויך דורכפיהרען אונטערהאנדלונגען מיט א פריוואטער אונ-טערנעהמונג וועגען איבערנעהמען די טעטיגקייט פון אויסלאדענען און איינלאדענען סחורות.

די מאטיווען פון דאזיגען שריט זענען פון קאמערציעלען כאראקטער. צוליב דעם וואס די צאהל פראכטען זענען לעצטענס שטארק געפאלען בעלאסטעט דאס אויסהאלטען ספעציעלע מענשען ביים לאדענען צו שטארק דעם באהן-בודזשעט און די געהעריגע פאקטארען ערווארטען, אז דורך דעם איבערגעבען די דאזיגע טעטיגקייט א פריוואטער אונטערנעהמונג וועט דערגרייכט ווערען א בעדייטענדע אפשפארונג.

ביי די באהן-ארבייטער האט די ידיעה וועגען קומען פון דער קאמיסיע ארויסגערופען א גע-דריקטע שטימונג. די ווירטשאפטליכע קרייזען ווי אויך די עקספעדיטארען זאגען זיך ארויס נעגען דעם עילעדיגען דעם ענין אויף אזא אופן. לויט זייער מיינונג וועט דאס זיך שלעכט אפרופען אויף דער טראנספארט-פעהיגקייט פון די באהנען און דער האנדעל און אינדוסטריע ווי אויך די עקספע-דיטארען וועלען דערפון ליידען בעדייטענדע היזקות.

באנדע טעראריזירט די בייגעל-פערקויפער'ס

ווערט געזוכט פון דער פאליציי

(א) אין באלוט, באוראמיעסקא, קאנסטאנטינער און אנדערע גאסען „ארבייט" א באנדע וואס טער-ראריזירט די בייגעל-פערקויפער'ס. די באנדע צווינגט זיי צו קויפען ביי „זייערע" בעקערס, פון די וואס זיילען נישט פאלגען ווערט גענומען א שטראף צאהל.

די באנדע ווערט געזוכט פון דער פאליציי.

אומגליק-צופאל מיט א שילער

צובראכען א האנד מיט א פוס

(א) אין דער פאלקס-שול אויף גראבאווא 10, האט פאסירט א צופאל מיט דעם שילער וולאדי-סלאוו זדאנאוויסקי.

אראפגעהענדיג פון די טרעפען האט איהם א חבר א שטויס געטאן. ער איז אראפגעפאלען פון די טרעפען און צובראכען א האנד מיט א פוס, אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ד. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן

פון יודישע פאמיליען-לעבען

(70

צוזאמען מיט דער פרייד צוליב דער בעפרייאונג האט זיך ביי קריינינען איינגעגנבעט א שלעכטע שטימונג, א שטימונג פון אומעטיגקייט.

— וואהאהין זאל ער איצט געהען. קיין אנדערע מענש אויף דער וועלט האט ער דאך נישט וואס צו דערמאנען, אבער צו איהר קען ער דאך נישט געהען, ער ווייסט נישט וואס פאר א בעציהונג זי האט איצט צו איהם, די גאנצע צייט וואס ער האט פערבראכט אין טורמע, האט זי זיך דאך נישט אינטערעסירט מיט זיין גורל, זי האט אפילו גארנישט געלאזען הערען פון זיך.

אזוי ווי דער ריכטער ביאלאפאלסקי האט גע-זאגט, אזוי איז אויך געשעהען. אין אנ'ער א שעה ארום האט מען איהם געברענגט פון קאמער און געהייסען מיטנעהמען אלע זיינע זאכען. ער האט פערשטאנען, אז ער איז פריי, אז ער קען פון איצט אן דיספאנירען מיט זיין פערזאן, אז ער קען נעהמען צוריק אין דער האנד אריין זיין גורל

— — — — — — — — — — —

די פלוצלונגע בעפרייאונג פון קריינינען האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אין אלע פאליציי-שע קרייזען. דער איינדרוק איז געווען פיל שטאר-קער ווי ביאלאפאלסקי האט גערעכענט, מ'האט זיך געשושקעט אין אלע ווינקלען

ביאלאפאלסקין האט מען ביי דער הע-כערער מאכט געהאלטען פאר א זעהר פעהיגען און טיכ-טיגען פאמטען און צוליב דעם האט ער געמאכט

אזא שנעלע קאריערע און אלע האבען געהאפט, אז ביאלאפאלסקי בלייבט נאך נישט שטעהען אויף דעם אמט פון אנ'אויספארשונגס-ריכטער פאר בע-זונדער וויכטיגע ענינים. איהם איז פארגעשטאנען נאך א פיל העכערע קאריערע. טאקע צוליב דעם אומשטאנד האט ביאלאפאלסקי געהאט זעהר פיל שונאים אין די רייהען פון די בעאמטע, וועלכע ביאלאפאלסקי האט איבערגעיאגט אין זיין קאריערע, אויך זיין אומבעקאנטע אפשטאמונג האט געגעבען פיל שטאף פאר זיינע שונאים. מ'האט איהם דער-ריבער פון אלע זייטען געקוקט אויף די פינגער, כדי צו געפינען אויף איהם וועלכען עס'אין חטא. דאס איז געווען דער שווערסטער ענין, ווייל ביאר-לאפאלסקי איז געווען א שטרענגער און פינקטליכער בעאמטער, און ער האט נישט געגעבען קיינ-מאל קיין סיבה צו א פארוואורף. און טאקע דערפאר וואס ביאלאפאלסקי איז שטענדיג געווען א שטי-גער און האט קיינמאל פריהצייטיג נישט ארויסגע-לאזען קיין חשד פון דער האנד, האט מען זיך איצט זעהר שטארק געוואונדערט, וואס ביאלאפאל-סקי האט זיך אזוי געאיילט מיט בעפרייען קריינינען, נישט האבענדיג קיין אנדערע שפורען וועגען דעם פערברעכער, מ'האט זיך געוויכט, אז צוזאמען מיט דער בעפרייאונג פון קריינינען, וועט ביאלאפאל-סקי ארויסגעבען א בעפעהל וועגען ארעסטירען דעם אמתען מערדער פון נאסטיא מאשקאוויטש און וועט, ווי שטענדיג, ווידער טריומפירען איבער אלע אנדערע בעאמטע, דאס איז אבער נישט געשעהען און די סענסאציע איז געווען גרויס

— צו אבולירען די אויספארשונג איז דאן גע-ווען נאך געווען צייט, האט געזאגט איין בעאמטער צום צווייטען.

— פערלאז דיך אויף ביאלאפאלסקי, ער גרייט דיכער צו אנ'איבעראשונג, וואס יועט אונז אלע אויספאלען באקיפם.

— דאס איצטיגע מאל זעה איך נישט פאר קיין איבעראשונגען, ווייל דאס האט געקאפט קומען גלייכצייטיג מיט דער בעפרייאונג פון קריי-נינען

— דאס איז זיכער אמת, אבער צו וואס זאל ער זיך איינשטעלען

— אין דעם עניין שטעקט עפעס וואס מ'דארף אויסגעפינען און ביאלאפאלסקין דערמאסקירע, געוויס האט ער אונז פערשעמט, אין דער זייט געדוקט, וועגען עפעס וואס מיר האבען נישט געוואוסט אפילו ווי אזוי צוצוגעהען, האט ער אויפגעפונדען לייכט ווי א שליף. זען דאס יואלט ווייטער אזוי געגאנגען וואלט דער דאזיגער מאן נאך געקענט דערגרייכען צום פאסטעל פון יוסטיץ-מיניסטער

— אין וואס ביזט דו איהם אייגענטליך חושד?

— איך ווייס נאך אליין נישט. אבער איך בין נישט קיין מענש, ווען איך זאל נישט דערגעהען וואס דא איז אזוי פלוצלונג פארגעקומען מיט קריי-נינען, אין דעם מאמענט איז איבער'ן קאבינעט א מידער און פערוואגטער ארויסגעגאנגען ביאר-לאפאלסקי

— מיר קענען אייך שוין ווידער גראטולירען, הער ביאלאפאלסקי?

— מיט וואס אייגענטליך, האט ביאלאפאלסקי זיך אפגעשטעלט אין מיטען שמייכל

— איהר האט דאך געוויס שוין דעם אמתען מערדער פון נאסטיא מאשקאוויטש

— פון וואנען נעהמט איהר דאס?

— דערפון וואס איהר האט שוין בעפרייט דעם סטודענט קריינין אויף וועלכען ס'איז געווען דער גרעסטער חשד

— וואס האט עס איינס צום אנדערען, קריינין איז בעפרייט געווארען דערפאר, ווייל געגען איהם זענען נישט געווען קיין קאנקרעטע בעווייזען און מיר וועלען דאך נישט האלטען קיין אומשולדיגען אין טורמע

— אבער געגען איהם זענען דאך געווען נישט קיין קאנקרעטע בעווייזען און ווי מיר האבען זיך געלערנט, טאר מען נישט ארויסלאזען קיין נישט-קאנקרעטע בעווייזען פון דער האנד ביז דער צייט וועט מ'האט נישט קיין קאנקרעטע, ווי מיר דוכט זיך איז דאס אייער לעהרע הער ריכטער ביאלאפאלסקי

דער ריכטער האט געוואלט נאך עפעס ענטפער-רען, אבער ער האט זיך באלד געזאגט, אז ערשטענס האט ער א העכערע ראנגע און ס'פאסט נישט, אז ער זאל זיך ארויסשטעלען מיט זיי דיסקוטירען און צווייטענס האט ער מורא געהאט זיך ארויסצו-כאפען מיט אנ'איבריגע ווארט, וואס יואלט איהם געקענט שאדען ברענגען

— ס'איז נישט פערהאן קיין רעגעל אהן אויסנאהמען. צו יעדער פארשריפט דארף מען נאך האבען שכל אויך,

ביי די ווערטער איז ביאלאפאלסקי אוועקגע-גאנגען און די צוויי בעאמטע האבען ווייטער פאר-געזעצט זייער געשפרעך.

— ס'איז קלאר, אז ער האט נישט געהאט וואס צו ענטפערען

— יא, דאס לשון אין ביי איהם אפגעשמעצען געווארען, דאס איז נישט גלאטיג, ער האט געמאכט עפעס א נארישקייט וואס יועט איהם טייער קאסטען און פאר אונז וועט דאס זיין א גרויסע טובה. איך נעהם זיך אונטער צו דעמאסקירען, דעם אויספאר-שונגס-ריכטער פאר בעזונדערס וויכטיגע ענינים, דעם הער מאריאן ביאלאפאלסקי.

(פארזעצונג קומט).

פאול באראטאוו אין „דוד גאלדער"
אויפפירונג אין „סקאלא"-טעאטער

מיט פאול באראטאווס גאסטשפילן אין היינטן „סקאלא"-טעאטער, איז דאס יידישע טעאטער אינ־סעל אנגעפרישט געווארן און עס האט בעקומען א לייטישן אויסזעהן.

באראטאוו איז נישט געקומען צו אונז ווייזן מאדערנע טעאטראלע עקספערימענטן; ער שטיצט נישט זיין טעאטער אויף אויסגעקלערטע, אויסגעהנליכע, איבערגעטריבענע טעאטראלע אויסטייטשונגען, וועלכע דארפן ווירקן אויפ'ן מענטשער בעזונדער, ער האלט ביי דער אלטער רעאליסטישער טעאטראלער שול, וואס איז אין גאנצן געבויט אויפ'ן אקטיאר. דער אקטיאר דארף זיין דער טרעגער און אויסדרוקער פון די טעאטער־פראבלעמען, וואס דארפן בעקומען א תיקון אויף דער ביהנע.

אין דער היכסיכט, איז באראטאוו געבליבן טריי זיך אליין, טריי זיין קונסט, טריי זיין גרויסן טאלאנט, א דאנק וואס ער ווירקט נאך אויף אונז מיט פרישקייט, מיט טעאטראלער פריהליגסטימונג; הגם זיין גוסח איז שוין אביסעלע א פעטערל, ווייטער, דאך בעלעבט ער אונז מיט זיין גענויסרייכער אמתער קונסט, וואס ווייסט נישט פון קיין יאהרן, וואס לעבט זיך קיינמאל נישט איבער.

באראטאוו איז א גרויסער געווינס פאר דער יודישער ביהנע און ער איז ביי אונז איינער פון די געצייילטע אקטיארן, וועלכע רופן ביי אונז ארויס ליבע צום יודישן טעאטער, וועקן ביי אונז האפנונגען, גוטע האפנונגען אז דער שווערער, גע־דריקטער אטמאספערע, אין וועלכער עס מאטערט זיך אונזער יודיש־טעאטער און ער פערפעסטיגט זיך דער גלויבן אין דער ענטוויקלונג פון א גוטן יודישן טעאטער, וואס זאל בעווייכערן אונזערע קולטור־אוצרות און זאל דינען אלס ערציהונגס־פאקטאר.

אין באראטאווס שפילן ליגט דער מעכטיגער כוח פון א ברויזענדען, שטורמישן טאלאנט, וועלכער בעוויזט צו ברענגען צום שטארקסטן אויס־דרוק דאס מענשליכע און בולט אויסצושפילן אלע מענשליכע ליידנשאפטן און אייגנשאפטן מיט אזא פשטותדיגער וואהרהאפטיגקייט, וואס דער־פיהרט צו דער ריינסטער אויסלייטערונג.

באראטאוו ווירקט ווי א פרומער, תמימותדיגער בעל תפילה.

אין דער אויסוואהל פון בימי־אוסקאס „דוד גאלדער", וואס באראטאוו האט געשטעלט צו זיין ערשטען אויפטריט — א געלונגענער? שווער צו זאגן: ניין. און עס איז אבער נאך שווערער צו זאגן יא.

ניעמיראווסקאס ראמאן „דוד גאלדער" האט ביי דעם דערשיינען פראנצויזיש־יודישן ביגער־טום, געקאנט ארויסרופן אונגעווארנטן רושם, „דוד גאלדער" איז זייער און ער געהערט צו זיי; גאלדערס טראגעדיע קאן בשום אופן נישט זיין אונזער טראגעדיע, עס איז זיינס אבאינדיווידועלע טראגעדיע איז באין אופן נישט, קיין כלל־טראגעדיע, וואס זאל זיך נאהענטן אונזער געמיט, זאל אונז פערכאפן און זאל אויסוואקסן ביי אונז אין א פעראינטערעסירנדען פראבלעם.

דוד גאלדער געפינט נישט קיין אפקלאנג אין אונזערע הערצער, ווייל ער איז צו ווייט פון אונז, ווייט פון אונזער יודישן מהות.

אויב אין ראמאן פארם, איז „דוד גאלדער" אינטערעסאנט אויף אזוי־פיל, אויף וויפיל מען בענאנט זיך מיט א געוויסן שיכט מענשען, וועלכע גאכען מיט, א פוסט, אייער א פערשווענדעריש לעבען — אין פאר'ן טעאטער וויכטיג־וואס געבליבן פון דעם. מעהר ווי אדיירטונגען האט די אינסצע־נאציע נישט בעוויזען ארויסצוברענגען.

דאס שטיק, ווי מען האט עס פאר אונז אויפגעשטעלט, דערגרייכט נישט צו באראטאוו; באראטאוו איז ווייט איבערגעוואקסן די גאנצע פיעסע, מוז ער דערביי דאס שטיק אויפהויבן צו זיך און אריינגעבן דערין זיין פערציילטן טאלאנט, כדי עס זאל אויסוואקסן אין א ממשותדיגע טעאטראלע־יש.

מיר וועלן נישט איבערגעבען דער זכור־המעשה פון „דוד גאלדער", מיר האבען נישט דער אפצושאצען דעם אינהאלט, וואס ווערט אין גאנץ גלייך, מיט באראטאווס פרעכטיגען שפילן, געשטעלט אין שאטען.

באראטאווס „דוד גאלדער" איז א גרויס אקטי־יאריש מייסטערווערק, אויסגעפיהרט און אויסגע־רעכנט מיט אלע דעטאילען. באראטאוו רייסט מיט, מיט זיך און צווינגט, מיט איהם מיטצולעבן און מיטצולײדן. באראטאווס שפילן מוז מען זען אפאל־גען מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט, אנדעריש ווערט פארן אויג פערלוירן א חלק פון די עשירות פון באראטאווס ארטיסטישע מיטלען.

עסטעטיש־פיין ווירקט די יונגע אלא שליפ־קאוויטש (זשאיס), עס פיהלט זיך באך א געוויסע און זיכערקייט אין איהר שפילן. איהר האלטונג און איהר לשון זענען נאך אביסעל געוואוינגען. דאך בעקומען זיך שוין פון איהר ארויס מאנכע טענער, וואס מאכען אונז גלויבען אין איהרע ריד, כאר אזא יונגע אקטריסע, איז דאס אויך שוין א דער־גרייכונג.

אברהם קורץ (סאכער) האט זיין טיפ ארויס־געבראכט ווי אויסגעקריצט און אויך אויסגעמאלט מיט גרויס פערשטענדניש און מיט טיפען ארטיסטישען געפיהל. מיט זיין איינציגען אויפטריט, ענטפלעקט ער זיין נישט־געוועהנליכען טאלאנט.

סאניא אלטבוים (גלאריא) בעמיהט זיך צו האלטען אויף דער הויך פון באראטאווס ראטע־ין, וואס געלונגט איהר אין איינע מאמענטן.

די ארטיסטען: הערש הארט (האיאס), מאיר מעלמאן (אלעקסיס), חיים בראקארזש (לצווי) און נתן רייכענבערג (פישעל) און א. דאמב (מארקוס—טובינקער), שאפען גאנץ אייגענארטיגע טיפען.

איינשרייבונגען צו די „מכבי"-ווינטער-שפילן ווערן געשלאסען

דער ארגאניזאציאנס-קאמיטעט פון די ווינ-טער-שפילן אין זאקאפאנע מאכט אויפמערקזאם, דאס די צאהל רעזערווירטע צימערן אין זאקאפאנע ווערען כסדר קלענער. צוליב דעם וועט די ליסטע פון אנמעלדונגען אין די נאהענטסטע טעג ווערען געשלאסען. אין דער צייט פון 2—5 פעברואר בעת דער „מכביאדע" וועלען אין זאקאפאנע נישט זיין קיין פרייע צימערען און די, וואס וועלען קומען און נישט האבען פון פריהער רעזערווירט, וועט צו זיין, וועלען אווראי האבען פיל אונאנגענעהמ-ליכקייטען. שוין איצט האט דער ארגאניזאציאנס קאמיטעט פון דער „מכביאדע" איבער 5000 אנ-מעלדונגען פון פוילען און אויסלאנד.

דעם 1-טען פעברואר פאהרען ארויס די אויסלויגן, וועלכע זענען ארגאניזירט געווארען דורך דעם קאמיטעט פון די ווינטער-שפילן.

איינשרייבונגען נעמט אן יעדען טאג פון 4—7 אווענד,

פיעטריקאווער 64, Wagons-Lits-Cook

!!! גענעראל קאטאווסקי !!!
פון — ר. גול —

ביי די ארעסטאנטען פון דער טורמע איז קא־טאווסקיס ווארט געווען א געזעץ. ער האט אויף אלעמען געהאט א געוואלדיגען איינפלוס. און דעם 4־טען מאי 1906 האט מען זיך געגרייט א נעהם דורכצופיהרען קאטאווסקיס פלאן. אלעס איז גע־גאנגען לויט קאטאווסקיס בעפעהל. פונקט דאן ווען מען האט די ארעסטאנטען פון דער טורמע אר־רויסגעפיהרט אויף דער פרישער לופט, זענען צוויי געבליבן אין די קאמערן, דערצעהלענדיג א גע־שיכטע אז זיי זענען קראנק, דערנאך האבען זיי גערופען א וועכטער ער זאל זיי פיהרען אין וואש־צימער און דארטען האבען זיי איהם אומגעווארפען און צוגענומען זיין רעוואלווער. אויך אין א ווייטער אפטיילונג פון דער טורמע האט מען דאס געטון. דאן האט מען זיך געטיילט א־ווארף אויף די צוויי וועכטער, וואס האבען די ארעסטאנטען ארויסגעפיהרט אויף דער פרישער לופט, מען האט ביי זיי צוגענומען די רעוואלווערן און זיי פערשפארט אין א פינסטערען קאמער, וואו קאטאווסקי נאך האט מען געענדיגט דעם קאמער, וואו קאטאווסקי איז געווען פערשפארט און דער אטאמאן אליין איז דורך די איבעריגסטע טירען א יונגען אר־ליין אין הויף עבריגען די ארבייט. וואס מען האט אנגעהויבען לויט זיין בעפעהל.

ארייגעלאפען אין הויף איז קאטאווסקי מיט א צייטונג אין האנד און ער האט אנגעהויבען שרייען אויפ'ן קול:

— העי, העי, א מאניפעסט!... א מאניפעסט אלעמען צו בעפרייען!

באלד האבען איבער אלע קארידארען גענו־מען לויפען מענשען און אלע האבען געשריגען, אז ס'איז ארויס א מאניפעסט אלעמען צו בעפרייען, די גאנצע טורמע איז אויעק כאראאם, און דאן האט קאטאווסקי אנגעכאפט פאר'ן גארגעל דעם הויפט־וועכטער און האט צוגענומען ביי איהם די שליסלען.

און דא איז געשעהן א זאך, וואס האט צו־שטערט דעם גאנצען פלאן, איינינגע ארעסטאנטען האבען זיך אזוי צוהיצט אז זיי האבען פערגעסען, וואס קאטאווסקי האט זיי אנגעזאגט, זיי האבען ארויבערגעשפרונגען די וואנט און זיך געלאזט לוי־פען, און דאן האבען די בעוואפנטע וועכטער פון דרויסען אנגעהויבען שיסען אויף זיי. קאטאווסקי האט געזעהן, אז די שפיל איז פאר'ן טייוועל, אבער אונטערגעבען זיך האט ער בשום אופן נישט גע־וואלט. צוזאמען מיט די אנדערע, וואס האבען אויס געפאלגט זיין קאמאנדע, האט ער דורכגעבראכען דעם צווייטען טויער. אבער ווען ער איז צוגעקומען צום דריטען טויער האט איהם איינער פון די וועכ־טער ארייגעשטאכען א באגינעט אין דער האנט, מען האט די ארעסטאנטען דאן א יונגע ווייבען צו־ריק אין די קאמערן, אבער קאטאווסקי אליין האט זיך נאך אלץ נישט אונטערגעגעבען. ארייגעשפאר־רענדיג זיך אין א ווינקעל האט ער געהאלטען צוויי געלאדענע רעוואלווערן און ווען מען האט געפא־דערט אז ער זאל די צוויי רעוואלווער אפגעבען האט ער געענטפערט:

— איך וועל זיך אונטערגעבען בלויז דאן, ווען דער גובערנאטאר אליין וועט קומען און געבען זיין עהרענווארט אז מ'וועט קיינער נישט שלאגען!

מ'האט דעם גובערנאטאר נישט געדארפט רו־פען. ער איז סיי ווי אליין געקומען, ווען ער וואס דערהערט וועגען דעם בונט אין טורמע. די גאנצע געשיכטע איז איהם געווען נישט זעהר אנגענעהם און ער האט קאטאווסקין געגעבען זיין עהרען־ווארט אז מ'וועט קיינעם פון די ארעסטאנטען נישט שלא־גען. קאטאווסקי האט זיך שטארק געערגערט וועגן דער־פון, וואס דער פלאן האט זיך נישט איינגעגעבען. און ס'איז ביי איהם געבליבען אז מעהר זאל ער זיך אויף קיינעם נישט פערלאזען און זאל אנטלויפען אליין.

אין יענער צייט האט זיך אין קאטאווסקין שטארק פעראינטערעסירט איינע זעהר אנשטענדיגע דאמע, די ווייב פון א ווייכטיגען רעגירונגס־בעאמטען אין קישינעוו. די דאמע האט זיך אין קא־טאווסקין פערליבט נאך איידער זי האט איהם גע־זעהן, ווייל זי האט א סך געהערט פון זיינע העל־דישקייטען, זי האט אנגעהויבען קומען אין טורמע איהם צו בעזוכען. און איינשטעלענדיג אין קאן איהר רעפוטאציע און אפשר אויך איהר פרייהייט, האט זי איהם שטילערהייט געבראכט א קליינעם רע־וואלווער א פיילעכעל און אויך א שטריקעל, דאס פיילעכעל און דאס שטריקעל האט זי אריינגעקלעפט אין דעם ברויט וואס זי האט פאר איהם געבראכט.

און מיט דער הילף פון דער דאמע וואס איז אין איהם געווען וואהנזיניג פערליבט האט זיך קא־טאווסקין דאס מאל איינגעגעבען צו אנטלויפען פון דער טורמע, אבער לייכט איז דאס איהם נישט אנגעקומען.

א לאנגע צייט האט קאטאווסקי געארבייט ביז ס'האט זיך איהם איינגעגעבען צו ווערען א גוטער ברודער מיט די וועכטער, און איינמאל — שפעט ביינאכט איז דאס געווען — האט ער מיט'ן פיילע־כעל איבערגעשניטען די קראטעס און אויפ'ן שטרי־קעל וואס די געליבטע האט איהם געבראכט זיך ארונטערגעלאזען אין הויף פון דער טורמע.

ווען ער איז שוין געווען ביי דער ערד, האט א וועכטער מיט'ן נאמען מאסקאלענקא איהם דער־זעהן און דערקענט. דער וועכטער האט געוואוסט אויף וואס קאטאווסקי איז פעהיג, און ער האט פער־שטאנען, אז אין אזא מאמענט איז ער געוויס בע־וואפענט מיט א רעוואלווער, און ווירקליך, נאך איידער דער וועכטער האט זיך גערייהרט האט שוין קא־טאווסקי אנגעשטעלט אויף איהם דעם רעוואלווער.

— גריגארי איוואנאוויטש — האט דער וועכ־טער זיך געבעטען ביי קאטאווסקין — האט רח־מנות, שיסט מיך נישט!

— שרעק זיך נישט, — האט קאטאווסקי איהם בערוהיגט. — איך וועל דיך נישט שיסען, אבער דו מיך אויך נישט. מאך בעסער א שוויג און דער־זאג אהער א לייטער, איך זאל קאנען אריבערקריכען די וואנד.

און אזוי איז טאקע געווען, דער וועכטער האט געהאלפען קאטאווסקין שטילערהייט צושטע־לען א לייטער צו דער וואנד און איז אוועק אין דער געדיכטער פינסטערניש פון דער נאכט.

ערשט פארטאג, ווען ס'איז אין דרויסען גע־ווארען ליכטיג, האט מען בעמערקט דאס שטריקעל אויף דער וואנד און מ'האט זיך געכאפט אז קא־טאווסקי איז אנטלאפען. און באלד זענען די צייטונ־גען ארויס מיט די ביילעס, אז „דער אטאמאן און באנדע־אטאמאן גריגארי קאטאווסקי איז אנטלא־פען פון געפענגניש און איז שוין ווידער אויף דער פריי"!

אבער נאך וועניגער ווי א מאנאט צייט איז אוועק און מען האט קאטאווסקין ווידער א־רעסטירט. און שולדיג אין דעם איז געווען דער מוליער יער־עמעאיטש, א פראוואקאטאר, צו וועלכען קאטא־ווסקי האט גראר געהאט צוטרויען.

יערעמאיטש האט קאטאווסקין איינגעלאדען צו זיך אין שטוב, און גלייך געלאזט וויסען וועגען דעם דער פאליציי, פארנאכט איז אנגעקומען כאד־ושי־קאלי און האט ארומגערינגעלט דאס הויז מיט פאליציי, און ווען קאטאווסקי האט דערזעהן, אז ער זיין ארייגעפאלען האט ער בעשלאסען אז קיין לעבעדיגער וועט ער זיך נישט אונטערגעבען, נית טראכטענדיג קיין סך, איז ער ארויס אין דרויסען און שיסענדיג רעכטס און לינקס, האט ער זיך גע־לאזט לויפען, און כאטש מ'האט איהם דאן לייכט פערוואונדעט, האט ער שוין אין פלינק ארונטער־געווארפען אן אנטרייבער פון א דראושקע און גע־מענדיג די לייצעס אין די הענט איז ער אנטלאפען.

ביינאכט האט ער זיך בעהאלטען אויף די באשטאנעס און דארט האט ער זיך אפגעוואשען די וואונד פון'ם פיס מיט'ן וואסער פון א קאוואר און האט זיך צוגעשלעפט צו א שפיטאל, וואו ער האט געהאט א בעקאנטען דאקטאר.

בטבע איז קאטאווסקי אלעמאל געווען א מענש, וואס גלויבט און האט צוטרויען צו אנדערע און דאס האט איהם נישט איין מאל אריינגעפיהרט אין א בעץ, אויך דאס מאל האט איהם זיין צו־טרויען צו מענשען פערפיהרט. ער האט דעם מו־ליער יערעמאיטש נישט חושד געווען אין פער־ראט, עס איז ביי איהם קיין צווייפעל נישט געווען אז יערעמאיטש אליין א מיטגליד אין דער פאר־טיי סאציאל־רעוואלוציאנערען איז אוודאי א פער־טרויענסווערטער מענש, זיכער נישט קיין פראוואָ־קאטאר האט ער איהם פון שפיטאל געלאזט וויסען וואו ער געפינט זיך און מעהר האט מען נישט געדארפט, דער פראוואקא־טאר האט דאס מאל אויך גלייך געלאזט וויסען דער פאליציי און דאן איז דער פריסטאוו כאדזשי־קאלי געקומען אין שפיטאל מיט עטליכע בעוואפענטע פא־ליציסטן און מ'האט קאטאווסקין ארעסטירט.

(ווייטער מארגען).

פון דער געזעלשאפט „פריינד פון דער העברעאישער אוני־ווערזיטעט אין ירושלים"

די טעג איז געשטארבען א גרויסער ווערק דער ארבייט פון דער געזעלשאפט „פריינד פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים" אין די יאהרען 1922—1932.

די בראשור, א חוץ אינטערעסאנטע ביבליא־גראפישע ידיעות, ענטהאלט א רייכען אינפארמא־טיווען מאטעריאל וועגען דער ענטוויקלונג פון דער געזעלשאפט און איהרע טעטיגקייט אין פוילען אין משך פון די 10 יאהר. די בראשור קען מען בעקומען אין סעקרעטאריאט פון דער לאדזער אפ־טיילונג, פיאטרקאווסקא 6 (טעל. 95־127) און איז טעטיג יעדען זונטאג, דינסטאג און דאנערשטאג פון 6—8 אין אווענד. דער פרייז פון אן איינצעלנעם נומער 50 גר. די מיטגלידער בעקומען די בראַ־שור אומזיסט.

געשאפען א פראפ. סעקציע פון „חותמים" ביי פא"י

נאך איניגע בעראטונגען אין די טעג פארגעקומען אין לאקאל פון פא"י די גרינדונגס-פערזאמ־לונג פון א פראפ. סעקציע פון די חותמים פון באַ־לוטער שעכט-הויז, ס'איז געוועהלט געווארען א פערוואלטונג: חיים זילבערמאן, הענך פרידעל, און משה בעריש גארדאן. פערטרעטער: יעקב דוד גלאוויטשאיער.

היינט — דער „פאטער"
אין טעאטער „סקאלא"

היינט, 9 אווענט ווערט געגעבען צו ביליגע פרייזען „דער פאטער" מיט פאול באראטאוו אין דער הויפט-ראלע.

ראדיא-פראגראם
דאנערשטאג, דעם 26 יאנואר 1933

11,40 פרעסע-איבערזיכט. 11,50 מעטעארא־לאגישער קאמוניקאט. 11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 קאנצערט. 12,35 שול-קאנצערט. 3,10 עקספארט און ווירטשאפטליכער קאמוניקאט. 3,25 גראמאפאן, רעפערטאט. 4,25 לעקציע פראנצויזיש. 4,40 פאר־לעזונג. 5,00 גראמאפאן. 5,40 פארלעזונג. 6,00 לייכטע מוזיק. 6,30 פאסט-קעסטעל. 6,45 פערשי־דענעס. 7,05 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנ־דעלס-קאמער. 7,15 ליטעראריש פערטעל-שעה. 7,30 ראדיא-פרעסע. 8,00 קאנצערט. 10,00 אויי־דיציע. 10,45 קאמוניקאטן. 10,50 מוזיק.

אין אויסלאנד

7,25 ווינע — אפערע. 7,30 בודאפעשט — אפערע. 8,00 לייפציג — אפערע. 8,05 מאראווסקא אסטראווע — סימפ. קאנצערט. 8,45 רוים — סימפ. קאנצערט. 8,55 הילווערסום-קאנצערט. 9,00 ברי־סעל — סימפ. קאנצערט. 9,00 מינכען — סימפ. קאנצערט. 9,00 בערלין — סימפ. קאנצערט. 9,30 שטראסבורג — סימפ. קאנצערט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	81.50
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע		—	43.00
4 „	דאלארובקא			56.75
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			57.00
8 „	ווארשאווער פאנד-בריף			44.63
8 „	לאדזער	„	„	44.20
ענגלישע פונט	—	—	—	30.35
דאלאר	—	—	—	8.91

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

ארטאפעדישער אנשטאלט
פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט. לייכטע פלאט־פוס-איינלאגען געגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

ליסיצקי
פאר גראפישע אנשטאלטן
דרוקערייען און פארלאגן
עטסעטערא
די גרעסטע אידישע ציקאגראף
אין פוילן
„געצלוקס"
סינקעוויטשא 104
טעל.: 241-24

שייטלעך

מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערן ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערא 15

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאנא 15 טעל. 149 07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-
קראנקהייטן, מענער-שוואכע בע-
האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אוונד.
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
R. AUGENFISZOWA
choroby kobiece i akuszerja
ŚRÓDMIEJSKA 12
telefon 126-87
przyjmuje codziennie od 5–8 wiecz.

וויכטיג פאר ליבהאבער פון געזאנג!

ס'איז ארויס פון דרוק די נייעסטע לידער, ווי קאסטוויקעס, מנשה, דאס יודישע גלית-ליד און נאך אנד. פארשידענע לידער. מאנאלאגען, דעקלאמאציעס און נאטען צו זעהר ביליגע פרייזען צו בזקומען ביים ציטונגס-פערקויפער וועלניארזש. אלט-שטאט 1. ביי מיר בעקומט איהר אויך פוילישע און יודישע ביכער אהיים אויסצולייענען פאר א פאר גראשען. איך קויף אלטע ביכער.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

Laboratorjum Chemiczno-Bakterjologiczne
Inż. Chem. **F. SZAC**
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analzy przemysłowie: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych itd.
Ceny zniżone

---

3 pokoje z kuchnią

przy ul. Cegielnianej, słoneczne z wygodami, elektrycznością, gazem i telefonem
zaraz do oddania.
Wiadomość telefon. 224-49.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

א טיכטיגע און פראקטיצירטע פעריקויפערין אין א מלעטשארניע ווערט געזוכט מיט גוטע אויס-קונפטען. צו מעלדען זיך קילינסקיעגא 25, ביי 343 כיימאוויטש.

צו פערקויפען 1 פוטער קנעטער און 1 מאשלעניצע 100-ליטערדיגע, ווי אויך פון ספרים ארבעה שלחן ארוך'ס. ציגעל-גאס 7, ה. 19.

URODONAL
CHATELAINA

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę
czyści nerki oczysz. wątrobę i stawy, łagodzi arterje i zwalcza otyłość
Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

Ciężar Kryzysu

odczuwają tylko firmy
nie rozumiejące potrzeby
ogłaszania się
Celową reklamę
przeprowadza jedynie
AKWIZYCJA OGŁOSZEŃ
FUCHS'a
Piotrkowska 50
Tel. 121-36

לאנג-יעהריגער
געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע
שפייזערס (אפיצאנסטווע). שנעלער אויס-
קויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען
אויפ'ן יאהר 1933
ב. מאן פעטריקאווער 10

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אוונט
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט לאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

א אינטעליגענטער
יונגערמאן,
40 יאהר אלט, אהן פא-
מיליע מיט א שעהנער
האנדשריפט זוכט בעשעפ-
טיגונג צו וואס עס זאל
נישט זיין פאר א קליינעם
געהאלט. געפל. אפערטען
צו ריכטען אין אדמינ.
אונטער ליטערע „L. P."

ENGLISH

פארענגער און פארטא-
געשיטענע. קאנווערס-
ציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פע-
דאגאג, — אפערטען אין
אדמיניסטר. פאר „Mir"

1932 | 25-יעהריגע טעטיגקייט אין מיין פאך | 1907
ניב איך אן איבערראשענדע נייעס!
ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
„POLONIA"
właśc.: GUTERMAN
Łódź, Św. Jerzego 11.

צוליב'ן 25 יעהריגען יובילעאום פון מיין קונסט-ארבייט גיב איך מיינע ג' קליענטען א גרויסע פרעמיע.
פון 1-טען יאנואר ביז'ן 1-טען פעברואר 1933 אלע טאג (בלויז זונטאג נישט) פון 11 פריה ביז 2 נאכמ. אין מיין פאטאגראפישען אטעליער פאר די בלויזע קאסטען פון דעם מאטעריאל, מינימאל מאכט אויס 60 גראשן-6 פאטאגראפיעס אין 6 פאזען. דריי קאלירען אויף זיידע-פאפיר, אויסגעפיהרט זעהר שעהן אין פערלויף פון אייניגע מינוטען, בלויז פאר די פאר קליינע גראשענס און צו יעדער אויפנאהמע בעקומט מען א שעהנעם טעאטער-קאסטיום — און צו דעם אלעם נאך א שעהן שפיגעלע מיט אן אייגענע פאטאגראפיע. בעמ.: דאס האט איהר גאר צייט בלויז 3 שעה אין טאג — אין איין מאנאט — פערשפעטיגט נישט און נוצט אויס די געלעגענהייט — פון 11 פריה ביז 2 נאכמ.

„POLONIA" מיט בעסטען
אינה.: גוטערמאן.
לאדז, יעזשענא 11. צווישן-טראמוויי נומ' 3.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פארגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראך ווערט גרויס ווי א מעלאן-קאפ, אדער ווי א וואסער-קאפ און עס פעלט ארויין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרעהען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעל געבענע הייל בעגראזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הויסע פראפעסארן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכירעטיקער בעוויזענען זיכער דעם שוועריגקייטען און געפעהר-ליכקייטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט הייל-גארטעלען און פאר ראמען; פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פיס, ספעציעלע איינלאגעס און די שוך קינסטליכע גלידער פיס אין הענט, גלידער ואקען, פאר די גרעסטע קראנקע פרויען. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע טראגען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דאפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע איניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד"ר בעראנעס, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיטראנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

איך האלט פאר מיין חוב עפענטליך צו דאנקען דעם גרויסען ספעצ-יאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט, תאווינתאפט און לאדז, תאגלאווניצקא 10 (א"גנט. אארטער) פאר זיין זארגפעלטיגע צושטעלונג פון א בעגראזש דורך זיין פונקט אויף א ברוך. ל'כין אלט 74 יאהר און צוליב דעם ברוך האב איך נישט געקענט גיין.
היינט פיהל איך מיך זעהר גוט. צו דעם גרויסען ספעציאליסט האט מיך געשיקט דער אלעקסאנדערער רבי דענציגער, פאר וואס איך דאנק איהם הארציג.
(—) מרדכי גריימאן
אלעקסאנדער, סטאצערטע 23

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און גע-
שלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4 9 אוונט'
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

מאשין-לעכער
ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע
ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

Dr. med. **Haltrecht**

ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג
און פון 5–9 אוונד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע פרייזען

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער שורה
פאר'ן טעקסט-3 . פרייטאג און ערב-יו"ט-24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט-40 . . . . -60 . . . . . 4 .
זאנ'ן טעקסט-12 . . . . . -18 . . . . 8 .
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען-20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס העכערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענט-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

זעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און פייגאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.